

اخبار و تحولات اقتصادی تاجیکستان در هفته چهارم اردیبهشت ماه 1405

- ✓ اختصاص 108 میلیون دلار از سوی بانک جهانی برای تقویت تاب‌آوری بخش کشاورزی تاجیکستان
- ✓ از پامیر تا اقیانوس آرام: ارتقاء همکاری جامع چین و تاجیکستان به سطحی نوین
- ✓ آغاز همایش «سرمایه‌گذاری در علم و نوآوری جوانان: چشم‌اندازهای منطقه‌ای همایش جهانی غذا برای اروپا و آسیای مرکزی»
- ✓ عزم تاجیکستان برای جهش کیفی در توسعه اقتصادی تا سال 2030
- ✓ دیدار نخست وزیر تاجیکستان با مدیرکل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد
- ✓ افزایش تمایل سرمایه‌گذاران روس به بازار تاجیکستان
- ✓ تاکید تاجیکستان و آلمان بر همکاری در حوزه مهاجرت و اشتغال
- ✓ همکاری تاجیکستان با شرکای بین‌المللی در زمینه مهاجرت در «نیویورک»
- ✓ رایزنی «رحمان» با مقامات ارشد چین برای تقویت مشارکت راهبردی؛ امضای اسناد همکاری 8 میلیارد دلاری
- ✓ دیدار امامعلی رحمان با رئیس بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا
- ✓ دیدار امامعلی رحمان با رهبران و نمایندگان شرکت‌های چینی در پکن
- ✓ دیدار رئیس جمهور تاجیکستان با رئیس هیئت مدیره سیتیک گروپ برای گسترش همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری
- ✓ گسترش سرمایه‌گذاری و فناوری‌های نوین در معادن تاجیکستان با همکاری چین
- ✓ تحویل تجهیزات پزشکی به ارزش 1.87 میلیون دلاری آمریکا به تاجیکستان
- ✓ گسترش همکاری‌های تاجیکستان و کره جنوبی در حوزه مهاجرت کاری
- ✓ تاجیکستان و قزاقستان در مسیر امضای نقشه راه همکاری کشاورزی در نیمه دوم ۲۰۲۶
- ✓ معرفی پتانسیل کشاورزی و صنعتی تاجیکستان در مرکز نمایشگاه‌های «دوشنبه»
- ✓ پیشرفت روابط اقتصادی تاجیکستان و چین با امضای توافقات بزرگ سرمایه‌گذاری
- ✓ مذاکرات توسعه انرژی «سبز» در جریان سفر رسمی امامعلی رحمان به چین
- ✓ ورود روابط تاجیکستان و چین به عصر جدید با امضای «پیمان دوستی ابدی»
- ✓ فعالیت ۹۲۴ شرکت تولیدی در استان ختلان؛ رشد ۱۰ درصدی تولید در سه ماه اول ۲۰۲۶

- ✓ بازدید سرمایه‌گذاران چینی از فرصت‌های سرمایه‌گذاری و زیرساخت‌های مدرن منطقه آزاد دنگره
- ✓ هشدار فائو درباره تشدید ناامنی غذایی در آسیای مرکزی
- ✓ برگزاری رویداد جانبی درباره اجرای سند «رویکرد واحد سلامت» در چارچوب سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای فائو در «دوشنبه»
- ✓ برگزاری نشست پیوند منابع آب، انرژی، غذا و اکوسیستم در اروپا و آسیای مرکزی
- ✓ تأیید مشارکت بیش از ۱۱۰ هیئت در چهارمین کنفرانس بین‌المللی «آب برای توسعه پایدار» در دوشنبه
- ✓ چشم‌انداز همکاری‌های تاجیکستان و گروه بانک جهانی در وین
- ✓ تاجیکستان در حال مطالعه تجربه ژاپن در صنعت معدن
- ✓ گسترش همکاری‌های دیجیتال تاجیکستان با شرکت Huawei
- ✓ امضای چندین سند با هدف جذب سرمایه‌گذاری در بخش انرژی تاجیکستان در پکن
- ✓ دیدار مدیر آژانس نوآوری و فناوری‌های دیجیتال با نمایندگان برجسته شرکت‌های فناوری چینی
- ✓ نمایش دستاوردها و ظرفیت‌های هوش مصنوعی تاجیکستان در آمریکا
- ✓ دیدار هیئت تاجیکستان با نمایندگان بانک اروپایی بازسازی و توسعه و شرکت «OG Research» در پراگ
- ✓ اختصاص 25 میلیون دلار برای توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در تاجیکستان
- ✓ پیشنهاد تأسیس صندوق ویژه برای نوسازی سیستم‌های آبیاری در آسیای مرکزی توسط تاجیکستان
- ✓ از واردکننده آرد به خودکفا؛ موفقیت کشاورزی تاجیکستان در دهه گذشته
- ✓ مناطق آزاد اقتصادی تاجیکستان آماده همکاری با شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران روسی
- ✓ بررسی توسعه زیرساخت‌های دیجیتال تاجیکستان در همایش کازان 2026
- ✓ تاجیکستان و مصر در مسیر راه‌اندازی پروازهای مستقیم و حمل‌ونقل باری
- ✓ رشد صادرات تاجیکستان به همسایگان؛ سنگ معدن و برق در صدر کالاها
- ✓ رشد 14.1 درصدی تولیدات صنعتی تاجیکستان در سه‌ماهه نخست 2026
- ✓ از بلندترین سد جهان تا کوه نمکی افسانه‌ای؛ گنجینه‌های ناشناخته جنوب تاجیکستان
- ✓ برگزاری نشست روسای کمیسیون بین‌دولتی همکاری اقتصادی تاجیکستان و روسیه
- ✓ امکان کسب میلیون‌ها دلار از پروژه‌های کربن در تاجیکستان
- ✓ دوشنبه میزبان اولین همایش بین‌المللی صنایع غذایی تاجیکستان ۲۰۲۶
- ✓ وابستگی بیشتر آسیای مرکزی به واردات مواد غذایی تا سال ۲۰۳۴
- ✓ افزایش ۵.۸ درصدی حجم کل حمل و نقل بین تاجیکستان و قزاقستان
- ✓ شرکت نمایندگان تاجیکستان در همایش جهانی شهرها در باکو

اختصاص 108 میلیون دلاری بانک جهانی برای تقویت تاب‌آوری بخش کشاورزی تاجیکستان

خبرگزاری اوستا: قربان حکیم‌زاده، وزیر کشاورزی تاجیکستان، اخیراً با سامح وهبه، مدیر منطقه‌ای بخش اروپا و آسیای مرکزی بانک جهانی و حازم ابراهیم‌خانبال، رئیس دفتر نمایندگی دائم بانک جهانی در تاجیکستان دیدار و گفتگو کرد.

بر اساس اعلام وزارت کشاورزی تاجیکستان، دو طرف در این دیدار از همکاری‌های سازنده میان وزارت کشاورزی این کشور و بانک جهانی قدردانی کردند.

در جریان این مذاکرات، موضوعاتی از جمله حمایت از توسعه بخش کشاورزی، ایجاد مراکز کشاورزی و لجستیکی، مقابله با پیامدهای تغییرات اقلیمی و خشکسالی، سازگاری محصولات کشاورزی با شرایط اقلیمی و همچنین حمایت از بخش علمی مورد بررسی قرار گرفت.

دو طرف همچنین به موضوع حمایت از آکادمی علوم کشاورزی تاجیکستان و دانشگاه دولتی کشاورزی شیرینشاه شاه‌تمور و نیز ظرفیت‌های تولید و صادرات محصولات کشاورزی این کشور توجه ویژه کردند. وزیر کشاورزی تاجیکستان در این دیدار از حمایت‌های مستمر بانک جهانی و اجرای پروژه‌های مشترک قدردانی کرد. در مقابل، مدیر منطقه‌ای بخش اروپا و آسیای مرکزی بانک جهانی بر علاقه‌مندی این نهاد برای ادامه توسعه بخش کشاورزی تاجیکستان و اجرای پروژه‌ها و برنامه‌های جدید تأکید کرد.

بر اساس این گزارش، بانک جهانی در چارچوب همکاری‌های مشترک، 108 میلیون دلار برای اجرای پروژه افزایش تاب‌آوری بخش کشاورزی تاجیکستان اختصاص داده است.

وزارت کشاورزی تاجیکستان اعلام کرد که این پروژه تاکنون نتایج قابل توجهی به همراه داشته است.

<https://avesta.tj/2026/05/11/vsemirnyj-bank-vydelil-108-mln-na-ustojchivost-selskogo-hozyajstva-tadzhikistana/>

از پامیر تا اقیانوس آرام: ارتقاء همکاری جامع چین و تاجیکستان به سطحی نوین

خبرگزاری خاور: با تعمیق همسویی ابتکار «یک کمربند و یک جاده» با «استراتژی توسعه ملی تاجیکستان تا سال 2030»، چین و تاجیکستان از نزدیکی جغرافیایی خود بهره‌مند شده و همکاری‌های جامع در زمینه تجارت، زیرساخت‌ها، انرژی سبز و مبادلات بشردوستانه را توسعه می‌دهند. این همکاری‌ها فصل جدیدی از روابط سودمند متقابل بین دو کشور ایجاد کرده است.

یکی از نتایج مهم این همکاری، بهینه‌سازی ساختار تجارت دوجانبه و ایجاد محرک‌های جدید اقتصادی است. در سال 2025، چین برای نخستین بار بزرگترین شریک تجاری تاجیکستان شد و گردش مالی تجارت دوجانبه به

4.312 میلیارد دلار رسید که 11.9 درصد افزایش نسبت به سال قبل را نشان می‌دهد. صادرات تاجیکستان به چین نیز با 560 میلیون دلار، رشد قابل توجه 63.2 درصدی داشت.

این داده‌ها نشان‌دهنده تعمیق مکمل بودن ساختار تجارت است؛ صادرات چین به تاجیکستان به سمت تولیدات با فناوری پیشرفته مانند وسایل نقلیه برقی، باتری‌های لیتیوم-یون، محصولات فتوولتائیک، تلفن‌های هوشمند و تجهیزات مهندسی عمومی تغییر کرده است. از سوی دیگر، واردات تاجیکستان به چین شامل محصولات شیمیایی، فولاد و محصولات کشاورزی با کیفیت بالا مانند گیلان و زردآلو خشک، انعطاف‌پذیری بازار دوجانبه را افزایش داده است.

قالب‌های نوین تجارت، از جمله تجارت الکترونیک فرامرزی، انگیزه‌ای مستمر برای همکاری عملی فراهم می‌کنند. در حوزه زیرساخت، بخش کلیدی ۹۲.۳ کیلومتری فاز دوم بزرگراه چین-تاجیکستان (بزرگراه پامیر) وارد مرحله آزمایشی شده است. پس از تکمیل کامل در سال 2026، زمان سفر از دوشنبه به خاروغ از ۵ ساعت به ۱.۵ ساعت کاهش یافته، راندمان حمل و نقل بار ۳۰ درصد افزایش یافته و هزینه‌ها ۲۰ درصد کاهش می‌یابد. فاز چهارم کریدور جاده‌ای آسیای مرکزی نیز در نوامبر 2025 با حضور امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان به بهره‌برداری رسید. در زمینه صنعت و انرژی سبز، پارک صنعتی نساجی کشاورزی دنگره با مشارکت گروه ژونگتای زنجیره‌ای کامل از کشت پنبه تا تولید پوشاک ایجاد کرده است و پنبه محلی را به کالایی با ارزش افزوده بالا تبدیل می‌کند. نیروگاه حرارتی دوم دوشنبه که توسط شرکت‌های چینی ساخته شده، برق و گرمایش بیش از ۷۰۰ هزار نفر را تأمین می‌کند و نوسازی نیروگاه‌های برق آبی «گرافسکایا» و «نارک» مشکلات تلفات برق را کاهش داده است. همچنین، در مجمع سرمایه‌گذاری دوشنبه در اکتبر 2025، توافقنامه‌ای برای توسعه انرژی خورشیدی با ظرفیت ۱ گیگاوات به امضا رسید.

دیپلماسی عمومی و تبادل مهارت‌ها، پایه روابط میان دو کشور را تقویت می‌کند. اولین «کارگاه آموزشی لو بان» آسیای مرکزی در دانشگاه فنی تاجیکستان از زمان آغاز به کار در سال 2022 بیش از ۱۵۰۰ دانشجوی را در زمینه فناوری‌های پیشرفته آموزش داده است. نرخ اشتغال فارغ‌التحصیلان به ۷۰ درصد رسیده و بسیاری پیش از فارغ‌التحصیلی در شرکت‌های چینی مشغول به کار شده‌اند.

این همکاری‌های گسترده، پایه‌ای محکم برای ایجاد جامعه‌ای با سرنوشت مشترک و توسعه پایدار میان چین و تاجیکستان فراهم می‌کند.

<https://khovar.tj/rus/2026/05/ot-pamira-do-tihogo-okeana-kitajsko-tadzhikskoe-vsestononne-sotrudnichestvo-vyhodit-na-novyj-uroven-2/>

آغاز همایش «سرمایه‌گذاری در علم و نوآوری جوانان: چشم‌اندازهای منطقه‌ای همایش جهانی غذا برای اروپا و آسیای مرکزی»

خبرگزاری خاور: همایش «سرمایه‌گذاری در علم و نوآوری جوانان: چشم‌اندازهای منطقه‌ای همایش جهانی غذا برای اروپا و آسیای مرکزی» در دانشگاه کشاورزی شیرین‌شاه شامور تاجیکستان، در چارچوب سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) برای اروپا و آسیای مرکزی برگزار شد.

در افتتاحیه این رویداد، کیو دونگیو، مدیرکل فائو، تأکید کرد که همایش فرصتی برای جوانان فراهم می‌کند تا با بهره‌گیری از دانش علمی و فناوری‌های نوین در توسعه کشاورزی پایدار مشارکت کنند. هدف دیگر این همایش گرد هم آوردن جوانان از کشورهای اروپایی و آسیای مرکزی برای تبادل تجربیات، توسعه پروژه‌های مشترک و ارائه پیشنهادات به سیاست‌گذاران است.

قربان حکیم‌زاده، وزیر کشاورزی تاجیکستان، با اشاره به تهدیدات جهانی مانند تغییرات اقلیمی و محدودیت منابع، بر اهمیت بهره‌گیری از دانش و نوآوری جوانان تأکید کرد. وی افزود: «کشاورزی مدرن باید نه تنها زمینه کار فیزیکی، بلکه بستری برای نوآوری، فناوری‌های دیجیتال و هوش مصنوعی باشد. مشارکت دانشمندان فائو و مرکز مشترک فائو/آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، امکان پیوند دانش نظری با عمل میدانی را فراهم می‌کند.

سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای فائو برای اروپا و آسیای مرکزی تا ۱۵ مه ادامه خواهد داشت و بیش از ۵۵۰ شرکت‌کننده از ۵۴ کشور عضو و ناظر و همچنین نمایندگان نزدیک به ۲۰ سازمان بین‌المللی و منطقه‌ای در آن حضور خواهند داشت.

برنامه‌های اصلی کنفرانس شامل موارد زیر است:

۱۲ مه: ارائه برنامه‌های مشارکتی منطقه‌ای در «کاخ سامان» و برگزاری جلسه‌ای درباره پایداری، حفاظت از تنوع زیستی و ایجاد سیستم‌های کشاورزی-غذایی پایدار.

۱۳ مه: جلسات تخصصی درباره ارتباط منابع آب، انرژی، غذا و اکوسیستم‌ها، تحلیل چشم‌انداز منطقه‌ای، استراتژی‌های دیجیتال برای تغییر سیستم‌های کشاورزی-غذایی و مشارکت جهانی در اقتصاد زیستی.

۱۴ مه: رویدادهای موازی در «کاخ سامان» شامل صندوق‌های سرمایه‌گذاری، حفاظت از تنوع زیستی و برنامه‌های مرتبط با سال بین‌المللی زنان کشاورز ۲۰۲۶ و گسترش حقوق و فرصت‌های زنان کشاورز.

۱۵ مه: بازدید شرکت‌کنندگان از تنگه الماس در حصار

هدف اصلی این کنفرانس فراهم کردن بستری رسمی برای شرکت‌کنندگان از اروپا و آسیای مرکزی برای بحث درباره چالش‌ها، شناسایی اولویت‌ها و اقدام برای تغییر سیستم‌های کشاورزی و غذایی به منظور دستیابی به اهداف توسعه پایدار است.

مقامات تأکید کردند که کنفرانس دوشنبه نه تنها یک رویداد علمی، بلکه آغاز یک جنبش بزرگ اجتماعی و علمی در سراسر اروپا و آسیای مرکزی خواهد بود.

<https://khover.tj/2026/05/forumi-sarmoyaguzor-ba-ilm-va-navovarii-avonon-nazari-minta-avii-forumi-a-onii-ozu-avor-baroi-avrupo-va-osiyoi-markaz-o-oz-gardid/>

عزم تاجیکستان برای جهش کیفی در توسعه اقتصادی تا سال 2030

خبرگزاری خاور: قاهر رسول‌زاده، نخست وزیر تاجیکستان، در سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد برای اروپا و آسیای مرکزی که در کاخ سامان در دوشنبه برگزار شد، از ثبات اقتصادی و مسیر استراتژیک کشور سخنرانی کرد.

وی تأکید کرد: «نگاهی به آمار دهه گذشته نشان می‌دهد که اقتصاد کلان کشور با ثبات و مسیر انتخاب شده ما درست بوده است.» طی این دوره، تولید ناخالص داخلی تاجیکستان ۳.۴ برابر و درآمد خانوارها شش برابر افزایش یافته است. این دستاوردها موجب شده است تا کشور به اهداف کلیدی اجتماعی، از جمله کاهش فقر به ۱۹ درصد و افزایش میانگین امید به زندگی به ۷۷ سال، دست یابد.

نخست وزیر افزود: «کشاورزی به محرک اصلی این رشد تبدیل شده و تولید در این بخش در پنج سال گذشته تقریباً دو برابر شده است.» وی همچنین برنامه توسعه میان‌مدت کشور برای سال‌های 2026-2030 را تشریح کرد و گفت که این برنامه امکان جهش کیفی اقتصاد را فراهم می‌کند: تولید ناخالص داخلی دو برابر، فقر به ۱۰ درصد کاهش و سهم طبقه متوسط به ۵۰ درصد افزایش خواهد یافت.

رسول‌زاده پیش‌بینی کرد که میانگین رشد اقتصادی سالانه در این دوره ۸.۷ درصد باشد. وی اهداف بخشی بلندپروازانه‌ای را نیز اعلام کرد: افزایش تولید در بخش‌های صنعتی ۲۰ درصد، خدمات پولی ۱۱.۷ درصد و کشاورزی ۸.۵ درصد در سال. به گفته نخست وزیر، کشاورزی همچنان قلب اقتصاد تاجیکستان است و بیش از ۶۰ درصد جمعیت را مشغول به کار می‌کند و یک چهارم تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می‌دهد.

<https://khover.tj/rus/2026/05/pravitelstvo-tadzhikistanana-raschetyvaet-sovershit-kachestvennyj-ryvok-v-ekonomike-k-2030-godu/>

دیدار نخست وزیر تاجیکستان با مدیرکل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

خبرگزاری خاور: در ۱۱ مه، قاهر رسولزاده، نخست وزیر جمهوری تاجیکستان، در حاشیه سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای اروپا و آسیای مرکزی، با تسزیو دنیا، مدیرکل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد دیدار و گفتگو کرد.

در این دیدار، طرفین به بررسی همکاری‌های جاری بین تاجیکستان و فائو پرداختند. نخست وزیر تأکید کرد که کشاورزی همچنان یکی از بخش‌های استراتژیک اقتصاد تاجیکستان است و توسعه صنایع ملی به پیشرفت این بخش وابسته است. وی افزود که محصولات کشاورزی سهم قابل توجهی در پتانسیل صادراتی کشور دارند.

دو طرف همچنین بر اهمیت تضمین یک سیستم غذایی پایدار، سازگاری با پیامدهای تغییرات اقلیمی، حفاظت از محیط زیست و استفاده از روش‌های نوآورانه کشاورزی تأکید کردند. آن‌ها علاقه خود را به اجرای طرح‌های مشترک برای تقویت امنیت غذایی و افزایش پایداری بخش کشاورزی ابراز کردند و بر ضرورت تغییر سیستم کشاورزی-غذایی در پاسخ به تغییرات اقلیمی، بحران‌های اقتصادی و افزایش خطرات جهانی تأکید شد.

<https://khover.tj/2026/05/sarvaziri-to-ikiston-o-ir-rasulzoda-bo-mudiri-kulli-sozmoni-ozu-avor-va-kishovarzii-smm-tsyuj-dunyu-j-mulo-ot-namud/>

افزایش تمایل سرمایه‌گذاران روس به بازار تاجیکستان

اسپوتنیک: سمیون گریگوروف، سفیر روسیه در تاجیکستان به افزایش تمایل سرمایه‌گذاران روسیه به بازار تاجیکستان اشاره کرد.

بنابر سخنان وی، سرمایه‌گذاران روسی علاقه بیشتری برای ورود به بازار تاجیکستان نشان می‌دهند و این روند در افتتاح شرکت‌های جدید در حوزه‌های مختلف مشهود است.

گریگوروف همچنین با ابراز خوش‌بینی نسبت به آینده روابط دو کشور تأکید کرد که همکاری‌های مسکو و دوشنبه در همه زمینه‌ها، از فرهنگی و بشردوستانه گرفته تا همکاری‌های نظامی-فنی و اقتصادی، به‌طور مستمر در حال گسترش و تعمیق است.

وی افزود که روسیه همچنان یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری تاجیکستان محسوب می‌شود و در سال 2025 حدود 22.9 درصد از کل تجارت خارجی تاجیکستان را به خود اختصاص داده است. بر اساس این گزارش، حجم مبادلات تجاری میان دو کشور از 2.47 میلیارد دلار فراتر رفته که نسبت به سال 2024 حدود 25 درصد افزایش نشان می‌دهد.

طبق اعلام سفیر روسیه، بخش عمده این رشد ناشی از صادرات فرآورده‌های نفتی، مواد غذایی و کالاهای مهندسی روسیه به تاجیکستان بوده و در مقابل، تاجیکستان محصولات کشاورزی و منسوجات به روسیه صادر کرده است.

براساس داده‌های آژانس آمار تاجیکستان، حجم تجارت میان تاجیکستان و روسیه در ماه‌های ژانویه تا مارس سال 2026 به 641.3 میلیون دلار رسیده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته 2.2 درصد افزایش داشته است. پیش‌تر نیز الکساندر ریباس، نماینده تجاری روسیه در تاجیکستان اعلام کرده بود که دفتر نمایندگی تجاری روسیه در سال 2025 بیش از 380 درخواست از شرکت‌های روسی برای توسعه همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری با شرکای تاجیک دریافت کرده است.

بر اساس اطلاعات کمیته دولتی سرمایه‌گذاری تاجیکستان، روسیه از سال 2007 تاکنون از نظر حجم کل سرمایه‌گذاری خارجی، در جایگاه نخست میان سرمایه‌گذاران خارجی این کشور قرار دارد. طبق این آمار، تا ابتدای سال جاری بیش از 7.37 میلیارد دلار سرمایه‌گذاری روسی وارد اقتصاد تاجیکستان شده که معادل 25.9 درصد از کل سرمایه‌گذاری خارجی این کشور است. شایان ذکر است که بیش از 330 شرکت با سرمایه روسی در تاجیکستان فعالیت می‌کنند.

<https://sputnik.tj/20260512/grigorev-afzoishi-sarmoyaguzoron-rus-tojikiston-1077466480.html>

تاکید تاجیکستان و آلمان بر همکاری در حوزه مهاجرت و اشتغال

خبرگزاری اوستا: شریف نظرزاده، معاون وزیر کار، مهاجرت و اشتغال تاجیکستان با «لودویگ یونگ» و هیات همراه وی دیدار و گفتگو کرد.

در آغاز این دیدار، بر اهمیت همکاری‌های دیپلماتیک میان تاجیکستان و آلمان تأکید و سطح بالای اعتماد متقابل و اراده سیاسی عاملی مهم در تقویت و توسعه روابط دوستانه در حوزه مهاجرت و اشتغال عنوان شد. در ادامه، دو طرف همچنین موضوعات مربوط به آموزش نیروی کار ماهر متناسب با نیازهای بازار داخلی و خارجی، ساماندهی مهاجرت قانونی و امن و نیز تقویت آموزش زبان آلمانی را مورد بحث و بررسی قرار دادند. در پایان این دیدار، طرفین بر آمادگی خود برای ادامه همکاری‌ها در زمینه مقابله با مهاجرت غیرقانونی تأکید کردند.

<https://avesta.tj/2026/05/12/tadzhikistan-i-germaniya-obsudili-voprosy-trudovoj-migratsii/>

همکاری تاجیکستان با شرکای بین‌المللی در زمینه مهاجرت در «نیویورک»

خبرگزاری خاور: در نیویورک، ایالات متحده آمریکا، هم‌زمان با برگزاری دومین مجمع بین‌المللی مهاجرت 2026، جلسه‌ای با حضور صالحه خالمحمدزاده، وزیر کار، مهاجرت و اشتغال جمهوری تاجیکستان، و نمایندگان ارشد سازمان ملل متحد، سازمان بین‌المللی مهاجرت و وزارت امور خارجه جمهوری فدرال آلمان برگزار شد. در دیدار با بیورگ ساندکجور، معاون دبیرکل سازمان ملل متحد، همکاری‌های میان تاجیکستان و آژانس‌های سازمان ملل در زمینه توسعه اجتماعی-اقتصادی، بازار کار، مهاجرت و حمایت اجتماعی از جمعیت مورد بررسی قرار گرفت. در این جلسه تأکید شد که تاجیکستان همکاری گسترده‌ای با سازمان ملل دارد و اولویت‌های ملی خود، از جمله استراتژی توسعه ملی تا سال 2030 و اهداف توسعه پایدار، را با هماهنگی ساختارهای سازمان به اجرا می‌رساند. طرفین همچنین در خصوص مهاجرت ایمن، حفاظت از حقوق و منافع مهاجران و تطبیق سیاست‌های مهاجرت با استانداردها و روندهای جهانی گفتگو کردند.

در دیدار با اوگوچی دانیلز، معاون مدیر کل سازمان بین‌المللی مهاجرت، همکاری‌های دوجانبه در حوزه مدیریت مهاجرت و اجرای برنامه‌های مشترک مورد بحث قرار گرفت. نمایندگان تاجیکستان سازمان بین‌المللی مهاجرت را شریکی قابل اعتماد در اجرای سیاست‌های ملی مهاجرت ارزیابی کردند. همچنین تأکید شد که نقش این سازمان در ارتقای پیمان جهانی مهاجرت ایمن، منظم و باقاعده و اجرای پروژه‌های مرتبط با حمایت از مهاجران و افزایش آگاهی عمومی بسیار مهم است. در این دیدار همچنین موضوعات مهاجرت داخلی و زیست‌محیطی، از جمله اسکان مجدد جمعیت در چارچوب پروژه‌های ملی بزرگ، بررسی شد.

خالمحمدزاده همچنین با لودی، مدیر امور سازمان ملل متحد و مبارزه با تروریسم وزارت امور خارجه فدرال آلمان دیدار کرد. در این ملاقات، طرفین از توسعه روابط دیپلماتیک میان تاجیکستان و آلمان ابراز رضایت کردند. وزیر کار، مهاجرت و اشتغال، نقش انجمن همکاری‌های بین‌المللی آلمان (GIZ) در حمایت از توسعه اجتماعی-اقتصادی تاجیکستان را مهم دانست و خاطرنشان کرد که چندین پروژه در چارچوب همکاری فنی در زمینه‌های اشتغال، مهاجرت نیروی کار، آموزش حرفه‌ای و توسعه مهارت‌ها به اجرا درآمده است.

در این دیدار همچنین گسترش برنامه‌های آموزش حرفه‌ای و دوگانه، توسعه آموزش زبان، حمایت از مهارت‌های «سبز» و بهبود سازوکارهای مهاجرت نیروی کار سازمان‌یافته به عنوان حوزه‌های امیدوارکننده همکاری مورد تأکید قرار گرفت.

<https://khovar.tj/2026/05/dar-nyu-jork-amkorii-to-ikiston-bo-sharikoni-bajnalmlil-dar-santi-mu-o-irat-barras-gardid/>

رایزنی «رحمان» با مقامات ارشد چین برای تقویت مشارکت راهبردی؛ امضای اسناد همکاری 8 میلیارد دلاری

آسیا پلاس: امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان در جریان سفر رسمی خود به پکن با لی چیانگ، نخست‌وزیر شورای دولتی چین دیدار و تأکید کرد که چین همچنان برای تاجیکستان کشوری دوست، همسایه‌ای نیک و شریک راهبردی قابل اعتماد به شمار می‌رود.

بر اساس اعلام دفتر مطبوعاتی ریاست‌جمهوری تاجیکستان، در این دیدار اعلام شد که حجم مبادلات تجاری میان تاجیکستان و چین در سال 2025 نسبت به سال 2024 نزدیک به 46 درصد افزایش یافته است.

همچنین دو طرف اعلام کردند که حجم سرمایه‌گذاری چین در اقتصاد تاجیکستان طی سال‌های 2007 تا 2024 به حدود 6 میلیارد دلار رسیده که بخش عمده آن را سرمایه‌گذاری مستقیم تشکیل می‌دهد. در این مذاکرات، چشم‌انداز توسعه همکاری‌ها در حوزه‌های انرژی، حمل‌ونقل، راه‌سازی، صنعت، کشاورزی، دیجیتالی‌سازی، توسعه فناوری هوش مصنوعی و اقتصاد سبز مورد بررسی قرار گرفت. دو طرف همچنین درباره افزایش صادرات محصولات کشاورزی تاجیکستان به چین و ایجاد پارک مشترک نوآوری کشاورزی در تاجیکستان گفتگو کردند.

رئیس‌جمهور تاجیکستان همچنین در دیدار با چائو له‌جی، رئیس کمیته دائمی کنگره چین، روند توسعه همکاری‌های بین‌پارلمانی میان دو کشور را بررسی کرد.

رحمان طی این دیدار تأکید کرد که دیپلماسی پارلمانی، ابزار مهمی برای تقویت همکاری‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری و انسانی میان دو کشور است. بنابر سخنان وی: تاجیکستان خواستار تداوم سازنده روابط بین‌پارلمانی بر اساس منافع مشترک دو کشور است.

در این دیدار به صورت جداگانه، بر اهمیت تعاملات پارلمانی به‌عنوان یکی از پایه‌های مشارکت راهبردی تاجیکستان و چین نیز تأکید شد.

رحمان همچنین از آغاز به کار کمیسیون بین‌پارلمانی تاجیکستان و چین را که نخستین نشست آن در نوامبر 2025 در پکن برگزار شده بود، استقبال کرد.

طرفین در ادامه مسائل مربوط به تبادل تجربیات در حوزه قانون‌گذاری، توسعه فناوری‌های دیجیتال و هوش مصنوعی، حمایت از نوآوری، انرژی سبز و گسترش روابط فرهنگی و انسانی بررسی کردند. شایان ذکر است که رئیس‌جمهور تاجیکستان سفر رسمی خود به چین را از 11 مه آغاز کرده است. وی در نخستین روز این سفر با مدیران و نمایندگان شرکت‌های چینی نیز دیدار و ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری تاجیکستان را معرفی کرد و از فعالان اقتصادی چین خواست مشارکت خود را در اجرای پروژه‌های این کشور افزایش دهند.

در پایان نشست‌ها و مذاکرات میان شرکت‌های تاجیکی و چینی، بیش از 50 سند همکاری به ارزش بیش از 8 میلیارد دلار به امضا رسید.

<https://asiaplus.news/2026/05/12/emomali-rahmon-obsudil-s-rukovodstvom-knr-ukreplenie-strategicheskogo-partnyorstva/>

دیدار امامعلی رحمان با رئیس بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا

خبرگزاری خاور: امامعلی رحمان، رئیس جمهور تاجیکستان، در پکن با ژو جیای، رئیس بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا (AIIB)، دیدار و گفتگو کرد.

طرفین در این دیدار همکاری‌های جاری و چشم‌انداز روابط سودمند دوجانبه را بررسی کردند. رئیس جمهور تاجیکستان از نقش بانک در پیشبرد پروژه‌های مهم زیرساختی در کشور قدردانی کرده و حمایت مستمر این بانک از توسعه پایدار تاجیکستان را ستود.

تمرکز گفتگوها بر گسترش همکاری در بخش‌های زیرساختی شامل انرژی، حمل و نقل و راه‌سازی، آبرسانی، فناوری‌های دیجیتال و «سبز» و همچنین کشاورزی بود. هم‌اکنون تعدادی از پروژه‌های زیرساختی کلیدی در تاجیکستان در حال اجراست که ارزش کل تأمین مالی آن‌ها توسط بانک به ۴۰۰ میلیون دلار می‌رسد. در پایان این دیدار، طرح سرمایه‌گذاری بلندمدت بین تاجیکستان و بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا امضا شد که بر اساس آن بیش از ۸۰۰ میلیون دلار برای اجرای پروژه‌ها اختصاص خواهد یافت.

<https://khovar.tj/2026/05/prezidenti-um-urii-to-ikiston-emomal-ra-mon-bo-prezidenti-bonki-osiyoii-sarmoyaguzori-oi-infrasohtor-aiib-zou-iaji-mulo-ot-namudand/>

دیدار امامعلی رحمان با رهبران و نمایندگان شرکت‌های چینی در پکن

خبرگزاری خاور: در ۱۱ مه، امامعلی رحمان، رئیس جمهور تاجیکستان، در پکن با رهبران و نمایندگان تعدادی از شرکت‌های جمهوری خلق چین دیدار و گفتگو کرد.

در این نشست، رئیس جمهور تاجیکستان با اشاره به فضای اقتصادی مساعد کشور، فرصت‌های گسترده برای توسعه کارآفرینی و روند رو به رشد همکاری‌های تجاری و سرمایه‌گذاری، چین را شریک کلیدی و قابل اعتماد تاجیکستان خواند. وی تأکید کرد که حجم سرمایه‌گذاری‌های چین در اقتصاد تاجیکستان به نزدیک ۶ میلیارد دلار رسیده است که تقریباً ۳.۵ میلیارد دلار آن سرمایه‌گذاری مستقیم است.

رحمان اقدامات تاجیکستان در زمینه اصلاحات اقتصادی و ساختاری برای جذب سرمایه‌گذاری و حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران را تشریح کرد و یادآور شد که سال گذشته قانون «سرمایه‌گذاری و تشویق فعالیت‌های

سرمایه‌گذاری» با ویرایش جدید تصویب شد. این قانون ابزارهای مدرن حمایت از سرمایه‌گذاران را فراهم کرده، ضمانت‌های قانونی سرمایه را تقویت می‌کند، رویه‌های اداری را ساده می‌سازد و همکاری بین دولت و بخش خصوصی را گسترش می‌دهد.

وی موقعیت جغرافیایی ممتاز تاجیکستان و اجرای پروژه‌های ارتباطی برای تشکیل کریدورهای جدید حمل و نقل، انرژی و ارتباطات بین منطقه‌ای را به عنوان فرصت‌های سرمایه‌گذاری مطلوب مطرح کرد. رئیس جمهور یادآور شد که در سال گذشته تقریباً ۷ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ملی جذب شده است که حدود ۹۰۰ میلیون دلار یا ۱۲.۵ درصد آن از جمهوری چین بوده است.

رحمان همچنین اشاره کرد که در حال حاضر بیش از ۳۰۰ پروژه سرمایه‌گذاری دولتی به ارزش تقریبی ۱۳ میلیارد دلار در تاجیکستان در حال اجراست که بسیاری از آن‌ها با مشارکت شرکت‌های چینی انجام می‌شود. تا امروز بیش از ۷۰۰ شرکت با سرمایه چینی در بخش‌های مختلف اقتصادی تاجیکستان فعالیت دارند.

رئیس جمهور توجه شرکت‌های چینی را به پتانسیل عظیم برق‌آبی تاجیکستان، که در رتبه هشتم جهان قرار دارد، و منابع معدنی مهم و کمیاب، از جمله طلا، نقره، مس، لیتیوم، آنتیموان، روی و تنگستن جلب کرد. وی بر فرصت‌های ایجاد کریدورهای حمل و نقل و اقتصادی مدرن برای اتصال چین و کشورهای آسیای جنوبی به خاورمیانه تأکید کرد.

در بخش اقتصاد سبز، رحمان توجه شرکت‌های چینی را به استفاده بهینه از منابع طبیعی، فناوری‌های مدرن و توسعه صنایع مشترک در کشاورزی، تولید و صادرات محصولات سازگار با محیط زیست، صنایع سبک، صنایع شیمیایی و دارویی و ایجاد زنجیره‌های کامل ارزش افزوده جلب کرد. همچنین ایجاد مراکز لجستیک و شرکت‌های فرآوری کشاورزی برای صادرات مورد تأکید قرار گرفت.

رئیس جمهور در بخش دیجیتال، توسعه هوش مصنوعی و فعالیت پنج منطقه آزاد اقتصادی را برای توسعه کارآفرینی و تجارت مهم خواند. وی همچنین فرصت‌های توسعه گردشگری شامل طبیعت منحصر به فرد، گیاهان و جانوران، بناهای تاریخی، شهرهای باستانی، گردشگری زیست‌محیطی، کوهنوردی و گردشگری سلامت و فرهنگی را برجسته کرد.

در پایان، امامعلی رحمان شرکت‌های چینی را به مشارکت فعال در اقتصاد در حال توسعه و گسترش تاجیکستان دعوت کرد. بر اساس نتایج این نشست، بیش از ۵۰ سند همکاری میان شرکت‌های تاجیکی و چینی امضا شد که انتظار می‌رود بیش از ۸ میلیارد دلار سرمایه را به تاجیکستان جذب کند. برخی از این توافق‌نامه‌ها در چارچوب مجمع

فناوری اطلاعات تحت عنوان «ارتباط تجاری دیجیتال تاجیکستان و چین» (Tajik-China)

Digital Business Connect منعقد شد.

<https://khover.tj/2026/05/prezidenti-um-urii-to-ikiston-emomal-ra-mon-bo-ro-baronu-namoyandagoni-yak-ator-shirkat-oi-chin-mulo-ot-namudand/>

دیدار رئیس جمهور تاجیکستان با رئیس هیئت مدیره سیتیک گروپ برای گسترش همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری

خبرگزاری خاور: امامعلی رحمان، رئیس جمهور تاجیکستان، در چارچوب سفر رسمی خود به جمهوری چین، شی گوهوا، رئیس هیئت مدیره شرکت سیتیک گروپ را به حضور پذیرفت.

در این دیدار، دو طرف درباره گسترش همکاری‌های تجاری، اقتصادی و سرمایه‌گذاری گفتگو کردند. توجه ویژه‌ای به چشم‌انداز اجرای پروژه‌های مشترک در زمینه‌های زیرساخت، لجستیک، بانکداری، صنعت و معدن معطوف شد و هر دو طرف بر تعهد خود برای ایجاد همکاری‌های سودمند متقابل تأکید کردند.

<https://khover.tj/2026/05/prezidenti-um-urii-to-ikiston-emomal-ra-mon-raisi-sh-roi-direktoroni-sitis-grup-korporejshn-limited-citic-group-corporation-ltd-si-gohuaro-ba-uzur-paziruftand/>

گسترش سرمایه‌گذاری و فناوری‌های نوین در معادن تاجیکستان با همکاری چین

خبرگزاری ویچیارکا: در پکن، شیرعلی کبیر، وزیر صنعت و فناوری‌های نوین تاجیکستان، با یو جیون، رئیس هیئت مدیره شرکت گروه فناوری هنان یودی (Henan Yudi Technology Group Co. Ltd.) دیدار و گفتگو کرد. در جریان این نشست، طرفین چشم‌انداز همکاری در زمینه اکتشافات زمین‌شناسی، توسعه منابع معدنی، جذب سرمایه‌گذاری، معرفی فناوری‌های مدرن و اجرای پروژه‌های صنعتی مشترک در تاجیکستان را بررسی کردند. شرکت هنان یودی هم‌اکنون در تاجیکستان به ویژه در توسعه ذخایر مس سرمایه‌گذاری کرده است.

وزیر صنعت و رئیس هیئت مدیره این شرکت همچنین درباره فرصت‌های گسترش همکاری در توسعه ذخایر مس، طلا، قلع و تیتانیوم گفتگو کردند. تمرکز مذاکرات بر ایجاد مشاغل جدید، توسعه همکاری‌های صنعتی و افزایش حجم فرآوری مواد معدنی داخلی بود.

شرکت گروه فناوری هنان یودی آمادگی خود را برای گسترش بیشتر همکاری با تاجیکستان اعلام کرد و بر تعهد به پروژه‌های مشترک صنعتی تأکید نمود.

ویچیارکا

تحويل تجهیزات پزشکی به ارزش 1.87 میلیون دلاری آمریکا به تاجیکستان

آسیا پلاس: سفارت آمریکا در تاجیکستان تجهیزات پزشکی به ارزش 1.87 میلیون دلار را در اختیار وزارت بهداشت این کشور قرار داد. این کمک‌ها در چارچوب توافق همکاری میان دو کشور در حوزه بهداشت و درمان به ارزش 78 میلیون دلار انجام شده است.

بر اساس اعلام سفارتخانه آمریکا در تاجیکستان، محموله جدید شامل تجهیزات تولید اکسیژن و دستگاه‌های احیای نوزادان است.

تاجیکستان و آمریکا ششم آوریل سال جاری میلادی توافقنامه همکاری در حوزه سلامت به ارزش 78 میلیون دلار و با اعتبار پنج‌ساله را امضا کردند.

این توافق در دیدار جمال‌الدین عبدالله‌زاده، وزیر بهداشت تاجیکستان و رلیتس روکر، کاردار موقت سفارت آمریکا در «دوشنبه» به امضا رسید.

هدف از این توافق، توسعه نظام سلامت تاجیکستان، مقابله با بیماری‌هایی همچون اچ‌آی‌وی و سل و همچنین تقویت سازوکارهای مقابله با بیماری‌های عفونی عنوان شده است.

بر اساس این همکاری، نوسازی آزمایشگاه‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی، توسعه نظام پایش بیماری‌ها، ارتقای مهارت کادر درمان و استفاده از فناوری‌های دیجیتال در حوزه سلامت نیز در دستور کار قرار دارد.

<https://t.me/usembassydushanbe/2107>

<https://t.me/asiaplus/99390>

گسترش همکاری‌های تاجیکستان و کره جنوبی در حوزه مهاجرت کاری

خبرگزاری اوستا: صالحه خال محمدزاده، وزیر کار، مهاجرت و اشتغال اهالی تاجیکستان با چون سون شیک، سفیر کره جنوبی در این کشور دیدار و گفتگو کرد.

خال محمدزاده در آغاز این دیدار از آژانس همکاری‌های بین‌المللی کره جنوبی «کایکا» به دلیل همکاری‌های مشترک، به‌ویژه مشارکت در ساخت مرکز آموزش زبان کره‌ای و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای قدردانی کرد.

در این دیدار تأکید شد که تاجیکستان، کره جنوبی را یکی از شرکای مهم و قابل اعتماد در پیشبرد اولویت‌های مربوط به اشتغال، مهاجرت و توسعه بازار کار می‌داند.

دو طرف همچنین آمادگی خود را برای گسترش همکاری‌ها در چارچوب نظام مجوز اشتغال «ای‌پی‌اس» اعلام کردند.

در ادامه، طرفین بر تمایل خود برای تقویت تعاملات در راستای فراهم‌سازی فرصت‌های آموزش زبان کره‌ای برای شهروندان تاجیکستان تأکید کردند.

به گزارش وزارت کار، مهاجرت و اشتغال اهالی تاجیکستان، برای دستیابی به نتایج عملی، به‌ویژه در زمینه اعزام نیروی کار این کشور برای کارهای فصلی در کره جنوبی، چندین پیشنهاد از جمله دعوت از استادان مجرب کره‌ای برای برگزاری دوره‌های آموزش زبان در تاجیکستان و همچنین برقراری ارتباط با انجمن‌های کارفرمایان کره‌ای بررسی شد.

در ادامه این گفتگوها، دو طرف درباره توسعه بازار کار و بهبود نظام مدیریت مهاجرت نیز تبادل نظر و به اقدامات پیشگیرانه برای مقابله با مهاجرت غیرقانونی و سایر اشکال مهاجرت خارج از چارچوب قانونی توجه ویژه کردند.

<https://t.me/avesta05/27314>

تاجیکستان و قزاقستان در مسیر امضای نقشه راه همکاری کشاورزی در نیمه دوم ۲۰۲۶

آسیا پلاس: قزاقستان و تاجیکستان قصد دارند در نیمه دوم سال ۲۰۲۶ نقشه راهی برای افزایش همکاری در بخش کشاورزی امضا کنند. این خبر پس از دیدار قربان حکیم‌زاده، وزیر کشاورزی تاجیکستان، و آیداربک ساپاروف، وزیر کشاورزی قزاقستان، که در حاشیه سی و پنجمین نشست کنفرانس منطقه‌ای فائو برای اروپا و آسیای مرکزی در دوشنبه برگزار شد، اعلام شد.

در این دیدار، طرفین درباره چشم‌اندازهای گسترش همکاری در کشاورزی، مسائل مربوط به امنیت غذایی، توسعه روابط تجاری و اقتصادی و راه‌اندازی پروژه‌های مشترک در مجتمع کشاورزی-صنعتی به بحث و گفتگو پرداختند.

به گفته ساپاروف، تجارت متقابل کشاورزی بین قزاقستان و تاجیکستان رشد مداومی را نشان می‌دهد؛ تا پایان سال ۲۰۲۵، گردش مالی تجارت کشاورزی ۱۱.۵ درصد افزایش یافت و به ۵۹۵ میلیون دلار رسید. این روند مثبت در سال ۲۰۲۶ نیز ادامه دارد؛ در سه ماهه اول، حجم تجارت متقابل ۲۶.۱ درصد افزایش یافت و به ۱۸۲ میلیون دلار رسید.

صادرات اصلی قزاقستان شامل گندم، آرد، روغن‌های گیاهی، جو، ذرت، فرآورده‌های گوشتی و سایر کالاها است. طرف قزاق علاقه خود را به گسترش همکاری‌های سرمایه‌گذاری و ایجاد شرکت‌های مشترک ابراز کرد؛ به ویژه در پروژه‌هایی مرتبط با آسیاب آرد، فرآوری دام، تولید شیرینی، روغن نباتی، آبمیوه‌های طبیعی و کنسانتره با مشارکت سرمایه‌گذاری تاجیکستان.

همچنین پیشنهاد شد تبادل مداوم اطلاعات درباره رویدادهای جاری کشاورزی، تشدید همکاری در زمینه اصلاح نباتات و تولید بذر و تقویت مشارکت در علوم و آموزش کشاورزی، از جمله تبادل دانش، تجربه و فناوری، انجام شود. ساپاروف تأکید کرد که اجرای طرح‌های مشترک به امنیت غذایی کشورهای دو طرف و گسترش صادرات کشاورزی کمک خواهد کرد.

قربان حکیم‌زاده نیز علاقه تاجیکستان به گسترش بیشتر مشارکت با قزاقستان را تأیید کرد و بر پتانسیل بالای همکاری در تجارت، فرآوری محصولات کشاورزی، علوم کشاورزی و معرفی فناوری‌های مدرن تأکید کرد. در چارچوب کنفرانس فائو، ساپاروف در گفتگوی وزرا با عنوان «آسیای مرکزی: آزادسازی پتانسیل منطقه به عنوان «سبد نان»» نیز سخنرانی کرد و بر جایگاه استراتژیک قزاقستان در سیستم امنیت غذایی جهانی و نقش آن به عنوان یکی از بزرگترین تولیدکنندگان غلات جهان تأکید کرد.

بر اساس گزارش طرف قزاقستانی، این کشور در سال ۲۰۲۵ برای دومین سال متوالی تقریباً ۲۷ میلیون تن غلات برداشت کرده است. همچنین نزدیک به ۵ میلیون تن دانه روغنی و تقریباً ۱ میلیون تن حبوبات تولید شده و ۱۵.۳ میلیون تن غلات صادر شده است. ساپاروف تصریح کرد که قزاقستان آماده است جایگاه خود را به عنوان یکی از قطب‌های کلیدی غذا در اوراسیا تقویت کرده و تأمین پایدار غلات و محصولات فرآوری شده را به کشورهای آسیای مرکزی، خاورمیانه، اروپا و سایر مناطق تضمین کند.

پس از این نشست، قزاقستان و تاجیکستان آمادگی خود را برای تقویت مشارکت و اجرای پروژه‌های مشترک در مجتمع کشاورزی-صنعتی تأیید کردند.

<https://asiaplus.news/2026/05/13/tadzhikistan-i-kazahstan-podpishut-dorozhnuyu-kartu-po-sotrudnichestvu-v-sfere-apk/>

معرفی پتانسیل کشاورزی و صنعتی تاجیکستان در مرکز نمایشگاه‌های «دوشنبه»

خبرگزاری خاور: پتانسیل کشاورزی و صنعتی تاجیکستان در چارچوب سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) برای اروپا و آسیای مرکزی، در مرکز نمایشگاه‌های دوشنبه به شرکت‌کنندگان و مهمانان این رویداد ارائه شد.

تسوی دونیو، مدیرکل فائو، ضمن بازدید از نمایشگاه، از ظرفیت‌های تولیدی و صنعتی تاجیکستان قدردانی کرد.

در این نمایشگاه، شرکت‌ها و کارگاه‌های تاجیکستانی محصولات متنوعی از جمله میوه و سبزیجات تازه، میوه‌های خشک، عسل، لبنیات، نوشیدنی‌ها، شیرینی‌جات، کنسروجات، محصولات نساجی و صنایع دستی محلی را به نمایش گذاشتند. همچنین پتانسیل صادراتی کشور، فناوری‌های مدرن فرآوری محصولات و دستاوردهای صنعت مواد غذایی ارائه شد.

شرکت‌کنندگان توجه ویژه‌ای به کیفیت بالای محصولات کشاورزی تاجیکستان و فرصت‌های گسترش همکاری‌های تجاری و سرمایه‌گذاری نشان دادند. تأکید شد که برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی زمینه مناسبی برای

معرفی پتانسیل صادراتی کشور، جذب سرمایه‌گذاری و توسعه روابط اقتصادی و تجاری با کشورهای منطقه و جهان فراهم می‌کند.

سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای فائو برای اروپا و آسیای مرکزی از ۱۱ تا ۱۵ مه در دوشنبه برگزار می‌شود و در آن نمایندگان کشورهای مختلف و سازمان‌های بین‌المللی به بررسی مسائل مرتبط با امنیت غذایی، توسعه پایدار کشاورزی و مقابله با تغییرات اقلیمی خواهند پرداخت.

<https://khovar.tj/2026/05/i-tidori-kishovarziyu-sanoatii-to-ikiston-dar-dushanbe-expo-centre-ba-marazi-tamosho-guzoshta-shud/>

پیشرفت روابط اقتصادی تاجیکستان و چین با امضای توافقات بزرگ سرمایه‌گذاری

خبرگزاری خاور: در تاریخ ۱۱ مه، امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان، در پکن با روسای و نمایندگان چندین شرکت معتبر چینی دیدار کرد و توافقات مهمی در زمینه سرمایه‌گذاری و همکاری حاصل شد. پس از این دیدار، روسای شرکت‌های چینی چشم‌انداز همکاری با تاجیکستان و برنامه‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد ملی را مورد بحث و بررسی قرار دادند.

به ویژه، هونگ چانگا اوی، رئیس هیئت مدیره شرکت «ZyF Holding» مستقر در سوژو، استان جیانگ سو، اعلام کرد که اسناد همکاری بین این شرکت و کمیته دولتی سرمایه‌گذاری و مدیریت دارایی دولتی جمهوری تاجیکستان امضا شده است. بر اساس این اسناد، ساخت یک کارخانه تولید سازه‌های فلزی و فرآوری آلومینیوم به زودی آغاز خواهد شد و کل سرمایه‌گذاری در این پروژه تقریباً ۸۰ میلیون دلار خواهد بود.

وی افزود که هیئتی از این شرکت به تازگی به تاجیکستان سفر کرده و با پتانسیل اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری این کشور آشنا شده است. هونگ چانگا اوی تأکید کرد که این شرکت از توسعه سریع تاجیکستان در سال‌های اخیر و سیاست مداوم این کشور در حمایت از کارآفرینی و سرمایه‌گذاری استقبال می‌کند و آماده است سهم قابل توجهی در توسعه صنعتی و اقتصادی تاجیکستان داشته باشد.

لیو چوانوو، بنیانگذار و مدیرعامل شرکت مشاوره چینی «Huahe International»، نیز تمایل خود را برای گسترش همکاری با تاجیکستان در زمینه جذب سرمایه‌گذاری، مشاوره تجاری، همکاری‌های بین منطقه‌ای و برگزاری نمایشگاه‌ها اعلام کرد. وی خاطرنشان کرد که شرکت او سال‌هاست با شرکای تاجیک، از جمله «Tojinvest» و اتاق بازرگانی و صنایع تاجیکستان، همکاری می‌کند.

چوانوو تأکید کرد: «حوزه‌های اصلی فعالیت این شرکت شامل سرمایه‌گذاری، مشاوره تجاری و ترویج همکاری‌های بین منطقه‌ای است. ما نمایشگاه‌ها را سازماندهی می‌کنیم و اخیراً نمایشگاه بزرگی از کالاهای چینی در تاجیکستان

برگزار کرده‌ایم. سالانه هیئت‌های مختلفی را به تاجیکستان اعزام می‌کنیم و قصد داریم به برگزاری همایش‌ها، نمایشگاه‌ها و بازدیدهای کاری ادامه دهیم.»

وی همچنین یادآور شد که شرکت بر ارائه پشتیبانی حرفه‌ای به سرمایه‌گذاران چینی برای ورود ایمن و مؤثر به بازار تاجیکستان و گسترش روابط تجاری و اقتصادی تمرکز دارد و به ترویج همکاری‌های متقابل سودمند بین دو کشور ادامه خواهد داد.

هوانگ بو، رئیس هیئت مدیره شرکت «TBEA Company Limited»، اعلام کرد که این شرکت تصمیم دارد فعالیت‌های سرمایه‌گذاری خود را در تاجیکستان گسترش دهد و دامنه پروژه‌ها را در بخش‌های انرژی و صنعتی افزایش دهد. وی یادآور شد که شرکت از سال ۲۰۰۵ در تاجیکستان فعالیت می‌کند و در این مدت از حمایت همه‌جانبه دولت این کشور برخوردار بوده است.

بو افزود: «سفر رسمی رئیس‌جمهور تاجیکستان به چین اعتماد ما را برای گسترش بیشتر سرمایه‌گذاری در تاجیکستان افزایش داده است. ما به توسعه فعالیت‌ها، ایجاد مشاغل جدید و سهم قابل توجه در رشد اقتصاد کشور ادامه خواهیم داد.»

گائو فی، رئیس هیئت مدیره شرکت «Watcher Capital»، نیز اعلام کرد که این شرکت در حال اجرای پروژه‌های بزرگ ساخت نیروگاه‌های بادی و خورشیدی و زیرساخت‌های انرژی در تاجیکستان به ارزش تقریبی ۱.۵ میلیارد دلار است. وی خاطرنشان کرد که در تاریخ ۱۱ مه، توافقنامه همکاری بین واپر کپیتال و وزارت انرژی و ذخائر آب جمهوری تاجیکستان امضا شده است و کارهای مقدماتی برای ساخت نیروگاه‌های بادی با ظرفیت کل ۲ گیگاوات آغاز شده است.

گائو فی تصریح کرد که کل سرمایه‌گذاری در این بخش تقریباً ۱.۵ میلیارد دلار است و کارهای مقدماتی برای ساخت یک پست برق ۵۰۰ کیلوولتی و یک خط انتقال ۴۰۰ کیلومتری با سرمایه‌گذاری تقریبی ۵۶۰ میلیون دلار نیز در حال انجام است. این شرکت همچنین در حال اجرای یک پروژه نیروگاه خورشیدی ۲ گیگاواتی است. وی افزود: «قرار است امضای تمام اسناد لازم تا پایان سال تکمیل شود و پس از آن ساخت و ساز آغاز خواهد شد.»

گائو فی تأکید کرد که پس از عملیاتی شدن این تأسیسات، تولید برق سالانه به ۵ میلیارد کیلووات ساعت خواهد رسید که به کاهش کسری برق و توسعه اقتصاد تاجیکستان کمک خواهد کرد. پست برق و خط انتقال ولتاژ بالا به عنوان یک کریدور مهم انرژی برای انتقال برق بین مناطق کشور عمل کرده و به تقویت سیستم انرژی کمک خواهد کند.

میائو شنگلیانگ، مدیرعامل شرکت «Shandong Tianhong Technology»، اعلام کرد که پروژه‌ای برای تولید کامیون‌ها و تریلرهای سنگین در تاجیکستان برنامه‌ریزی شده است. در مرحله اول، یک کارخانه برای مونتاژ

کامیون‌های سنگین بر اساس کیت‌های KD در تاجیکستان ایجاد خواهد شد و در ادامه برنامه‌ریزی شده است که به تولید کامل آن‌ها منتقل شود. تولید تریلرها نیز به صورت مرحله‌ای انجام می‌شود؛ برخی قطعات و محصولات نیمه‌تمام از چین وارد و در تاجیکستان مونتاژ خواهند شد و بخشی از فرآیند تولید مستقیماً در داخل کشور انجام می‌شود.

وی تأکید کرد که این پروژه به توسعه بخش صنعت، معرفی فناوری‌های مدرن تولید، ایجاد مشاغل جدید و گسترش همکاری‌های اقتصادی بین تاجیکستان و چین کمک خواهد کرد.

ما جیانلی، مدیرعامل شرکت «Shandong Shijia Building»، از برنامه‌های خود برای اجرای یک پروژه بزرگ ساخت مجتمع مسکونی مدرن در تاجیکستان خبر داد. این مجتمع بر اساس معماری معاصر چینی ساخته خواهد شد و هدف آن ایجاد محیط زندگی راحت و مدرن است.

وی اعلام کرد که این شرکت قصد دارد تقریباً ۱۵۰ میلیون دلار برای ساخت یک مجتمع مسکونی لوکس با مساحت کل ۵۰۰,۰۰۰ متر مربع سرمایه‌گذاری کند. این پروژه شامل پارکینگ، مهدکودک، مدرسه، مرکز پزشکی و زیرساخت‌های اجتماعی خواهد بود و برای اسکان حدود ۱۰,۰۰۰ نفر طراحی شده است.

ما جیانلی تأکید کرد که این پروژه به توسعه زیرساخت‌های شهری و گسترش همکاری‌های سرمایه‌گذاری بین تاجیکستان و چین کمک خواهد کرد.

شایان ذکر است که پس از دیدار امامعلی رحمان با رهبران و نمایندگان شرکت‌های چینی و مذاکرات جوامع تجاری دو کشور، بیش از ۵۰ توافقنامه همکاری به ارزش بیش از ۸ میلیارد دلار امضا شد که برخی از آن‌ها در مجمع «ارتباط تجاری دیجیتال تاجیکستان و چین» به تصویب رسید.

<https://khovar.tj/rus/2026/05/bolee-8-milliardov-dollarov-investitsij-itogi-vstrechi-lidera-natsii-emomali-rahmona-s-rukovoditelyami-kitajskih-kompanij-v-pekine/>

مذاکرات توسعه انرژی «سبز» در جریان سفر رسمی امامعلی رحمان به چین

خبرگزاری خاور: در جریان سفر رسمی امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان، به جمهوری چین، دلیر جمعه، وزیر انرژی و ذخائر آب، و سلطان رحیم‌زاده، رئیس کمیته دولتی سرمایه‌گذاری و مدیریت دارایی دولتی، با دیوید لیو، مدیرعامل شرکت «Dayu New Energy Limited»، دیدار کردند.

این دیدار بر ایجاد همکاری‌های سودمند متقابل در زمینه توسعه منابع انرژی تجدیدپذیر، از جمله ساخت نیروگاه‌های خورشیدی و بادی، جذب سرمایه‌گذاری و اجرای فناوری‌های مدرن متمرکز بود.

در جریان مذاکرات، اطلاعات جامعی درباره پتانسیل گسترده تاجیکستان در بخش انرژی سبز ارائه شد و تأکید گردید که توسعه منابع انرژی تجدیدپذیر از اولویت‌های اصلی سیاست انرژی این کشور است.

طرفین همچنین آمادگی خود را برای تقویت همکاری، تبادل تجربیات و بررسی فرصت‌ها برای اجرای پروژه‌های مشترک انرژی اعلام کردند.

<https://khover.tj/rus/2026/05/v-ramkah-gosudarstvennogo-vizita-emomali-rahmona-v-kitaj-provedeny-peregovory-o-razvitii-zelyonoy-energetiki/>

ورود روابط تاجیکستان و چین به عصر جدید با امضای «پیمان دوستی ابدی»

آسیا پلاس: امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان و شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین در پایان مذاکرات خود در پکن، پیمانی را امضا کردند که شعار اصلی آن «دوستان برای همیشه، دشمنان هرگز» است. مذاکرات سطح عالی تاجیکستان و چین در دو قالب محدود و گسترده برگزار شد و طرفین درباره تقویت مشارکت راهبردی، توسعه همکاری‌های اقتصادی و مسائل امنیت منطقه‌ای گفتگو کردند. شی جین‌پینگ در دیدار با همتای تاجیکی خود، بر ماهیت ویژه روابط دو کشور و نقش شخصی امامعلی رحمان در توسعه این روابط تأکید کرد.

وی خطاب به رحمان گفت: دوست عزیزم! دیدار امروز ما بار دیگر احساسات گرم و صمیمانه‌ای را در من زنده می‌کند. امسال سی‌وپنجمین سالگرد استقلال تاجیکستان فرامی‌رسد و این کشور تحت رهبری شما به دستاوردهای بزرگی در عرصه دولت‌سازی دست یافته است که موجب خرسندی صمیمانه ماست.

رئیس‌جمهور چین در ادامه، اعطای عنوان استاد افتخاری دانشگاه پکن به رئیس‌جمهور تاجیکستان را نشانه احترام عمیق ملت چین به وی دانست و افزود: در شرایط آشفتگی‌های بین‌المللی و ناآرامی جهان امروز، فارغ از تغییرات محیط خارجی، چین و تاجیکستان همچنان همسایگان خوب، دوستان صمیمی و شرکای قابل اعتماد بر پایه حمایت متقابل، اعتماد دوجانبه و توسعه مشترک باقی خواهند ماند.

شی جین‌پینگ همچنین از آمادگی پکن برای شکل‌دهی به جامعه‌ای هرچه منسجم‌تر با سرنوشت مشترک میان تاجیکستان و چین خبر داد.

رئیس‌جمهور تاجیکستان نیز ضمن قدردانی از استقبال گرم طرف چینی، اعلام کرد که چین در حال حاضر بزرگ‌ترین شریک اقتصادی خارجی تاجیکستان به شمار می‌رود.

وی گفت: امروز بیش از 700 شرکت با سرمایه‌گذاری چینی در تاجیکستان فعالیت می‌کنند و این روند با منافع اساسی ملت‌های دو کشور که با پیوندهای عمیق دوستی و حسن همجواری به هم متصل هستند، همخوانی دارد.

طرفین، چند حوزه را به‌عنوان اولویت‌های اصلی همکاری مشترک تعیین کردند که از جمله آن می‌توان به بخش صنعت و انرژی با تمرکز ویژه بر توسعه برق‌آبی، انرژی خورشیدی و ایجاد پارک‌های فناوری اشاره کرد. در حوزه حمل‌ونقل نیز دو طرف بر اهمیت اجرای پروژه‌های زیرساختی و ساخت جاده‌های راهبردی تأکید کردند. همچنین در بخش دیجیتال‌سازی، چشم‌اندازهای همکاری در زمینه توسعه هوش مصنوعی و اقتصاد سبز مورد بررسی قرار گرفت.

در بخش لجستیک نیز راه‌اندازی پرواز مستقیم «دوشنبه - شی‌آن»، گامی مهم در راستای توسعه تجارت و گردشگری میان دو کشور ارزیابی شد.

رئیس‌جمهور تاجیکستان خواستار افزایش سهمیه دانشجویان تاجیک برای تحصیل در دانشگاه‌های چین در رشته‌های مهندسی و فناوری اطلاعات شد و فعالیت مراکز کنفوسیوس در این کشور را مثبت ارزیابی کرد. دو طرف همچنین درباره تحولات افغانستان و تنش‌های پیرامون ایران گفتگو کردند. رحمان در این راستا بر پایبندی تاجیکستان به حل‌وفصل مسالمت‌آمیز مناقشات تأکید کرد و گفت: تاجیکستان حامی قاطع حل تمامی اختلافات و درگیری‌ها از طریق ابزارهای سیاسی و دیپلماتیک است.

در این مذاکرات، توافق شد همکاری‌ها در حوزه مقابله با تروریسم، افراط‌گرایی، رادیکالیسم، جرایم سایبری، قاچاق مواد مخدر و جرایم سازمان‌یافته فراملی تقویت شود.

رحمان همچنین از ابتکار شی جین‌پینگ درباره «حکمرانی جهانی» و ایجاد نظام بین‌المللی عادلانه و نیز پیشنهاد چین برای تأسیس سازمان بین‌المللی میانجی‌گری حمایت کرد.

در پایان مذاکرات، رئیس‌جمهور تاجیکستان از همتای چینی خود برای انجام سفر رسمی متقابل به دوشنبه دعوت به عمل آورد.

مذاکرات روسای جمهور تاجیکستان و چین در پکن با امضای بسته‌ای شامل 31 سند همکاری به پایان رسید. علاوه بر بیانیه مشترک و پیمان دوستی ابدی، اسناد مهم دیگری نیز میان دو کشور امضا شد که از جمله آن‌ها می‌توان به برنامه همکاری وزارتخانه‌های خارجه دو کشور برای سال‌های 2026 تا 2027، یادداشت تفاهم همکاری در حوزه هوش مصنوعی، توافق همکاری در تجارت دیجیتال، توسعه همکاری‌های علمی و فناورانه، همکاری در حوزه انرژی سبز و ایجاد پارک مشترک نوآوری کشاورزی اشاره کرد.

همچنین دو طرف اسنادی در حوزه صادرات، حمل‌ونقل، استانداردسازی، همکاری‌های فرهنگی، همکاری‌های رسانه‌ای، صادرات محصولات کشاورزی و توسعه همکاری‌های قضایی امضا کردند.

رئیس‌جمهور تاجیکستان در نخستین روز سفر خود به پکن، با مدیران و نمایندگان شرکت‌های چینی نیز دیدار کرد و ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری تاجیکستان را معرفی و از فعالان اقتصادی چین خواست مشارکت خود را در اجرای پروژه‌های این کشور افزایش دهند.

در پایان نشست‌ها و مذاکرات میان شرکت‌های تاجیکی و چینی، بیش از 50 سند همکاری به ارزش بیش از 8 میلیارد دلار به امضا رسید.

<https://asiaplus.news/2026/05/13/druzya-naveki-vragi-nikogda-emomali-rahmon-i-si-czzinpin-podpisali-dogovor-o-vechnoj-druzhbe-dobrososedstve-i-sotrudnichestve-mezhdu-rt-i-knr/>

فعالیت ۹۲۴ شرکت تولیدی در استان ختلان؛ رشد ۱۰ درصدی تولید در سه ماه اول ۲۰۲۶

اسپوتنیک: بر اساس گزارش آژانس آمار تاجیکستان، در دوره ژانویه تا مارس ۲۰۲۶، شرکت‌های صنعتی استان ختلان به همراه کارآفرینان خصوصی، محصولاتی به ارزش ۲ میلیارد و ۹۶۹ میلیون و ۷۳.۵ هزار سامانی تولید کردند. این رقم ۱۰ درصد بیش از مدت مشابه سال ۲۰۲۵ با قیمت‌های قابل مقایسه است.

توسعه بخش صنعتی استان عمدتاً ناشی از افزایش تولید در صنایع استخراجی و فرآوری گزارش شده است؛ به طوری که حجم تولید در صنعت استخراجی ۲۷.۴ درصد و در صنعت فرآوری ۴.۹ درصد رشد داشته است.

در این دوره، ۹۲۴ کارخانه و شرکت تولیدی فعالیت داشته‌اند که از این میان، ۱۴۰ واحد در صنعت استخراج، ۷۱۷ واحد در صنعت فرآوری و ۶۷ واحد در بخش‌های آبرسانی و فرآوری زباله مشغول به کار بوده‌اند.

گزارش آژانس آمار تأکید می‌کند که فعالیت پایدار این شرکت‌ها به تأمین محصولات بازار داخلی، افزایش ظرفیت تولید و ایجاد مشاغل جدید کمک کرده است. همچنین، اجرای برنامه‌های دولتی و استفاده از فناوری‌های مدرن، انگیزه مهمی برای توسعه بیشتر بخش صنعت استان ختلان ایجاد کرده است.

<https://sputnik.tj/20260511/faoliyat-korgohi-istehsoli-viloyati-khatlon-1077466301.html>

بازدید سرمایه‌گذاران چینی از فرصت‌های سرمایه‌گذاری و زیرساخت‌های مدرن منطقه آزاد دنغره

خبرگزاری خاور: در چارچوب سیاست توسعه همکاری‌های بین‌المللی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و تقویت روابط تجاری و اقتصادی که توسط امامعلی رحمان، رئیس‌جمهور تاجیکستان دنبال می‌شود، گروهی از سرمایه‌گذاران جمهوری چین از منطقه آزاد اقتصادی دنغره بازدید کردند.

جمشید صابرزاده، مدیر منطقه آزاد اقتصادی دنگره، مروری جامع بر فرصت‌های گسترده سرمایه‌گذاری، زیرساخت‌های مدرن، شرایط مساعد برای کارآفرینی، مزایای مالیاتی و گمرکی و سایر مزایای انجام فعالیت اقتصادی در این منطقه به مهمانان ارائه کرد.

اشاره شد که به لطف حمایت مستمر دولت جمهوری تاجیکستان، تمام شرایط لازم برای فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی فراهم شده است.

در این دیدار، تأکید شد که روابط دوستانه و برادرانه میان تاجیکستان و چین سال به سال در حال تقویت است و همکاری‌های متقابلاً سودمند در زمینه‌های صنعت، انرژی، لجستیک، فرآوری، تجارت و اجرای پروژه‌های مشترک به طور فعال توسعه می‌یابد.

طرفین همچنین در خصوص ایجاد سرمایه‌گذاری‌های مشترک، معرفی فناوری‌های مدرن، افزایش حجم تولید، توسعه صادرات و گسترش همکاری‌های تجاری و اقتصادی گفتگو کردند.

<https://khovar.tj/rus/2026/05/gosudarstvennaya-podderzhka-i-infrastruktura-delayut-sez-dangara-privlekatelnoj-dlya-investitsij/>

هشدار فائو درباره تشدید ناامنی غذایی در آسیای مرکزی

آسیا پلاس: سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) در نشست‌های جانبی سی‌وپنجمین کنفرانس منطقه‌ای خود برای اروپا که در شهر دوشنبه برگزار شد، اعلام کرد بحران کنونی در منطقه صرفاً مجموعه‌ای از مشکلات محیط‌زیستی جداگانه نیست، بلکه یک بحران به‌هم‌پیوسته است. این نهاد وابسته به سازمان ملل متحد تأکید کرد تغییرات اقلیمی با افزایش خشکسالی‌ها، موج‌های گرما و سیلاب‌ها، در کنار تخریب خاک و کاهش تنوع زیستی، توان تولید بخش کشاورزی را به‌طور جدی تضعیف کرده است. بر اساس آمار ارائه‌شده، در سال 2023 حدود 24.5 میلیون نفر در اروپا و آسیای مرکزی با ناامنی شدید غذایی مواجه بوده‌اند و در سال 2022 نیز ده‌ها میلیون نفر امکان دسترسی به یک رژیم غذایی سالم را نداشته‌اند. فائو همچنین اعلام کرد در آسیای مرکزی حدود 15 درصد از جمعیت به آب آشامیدنی سالم دسترسی ندارند. این سازمان تأکید کرد کشاورزان خرد، دامداران، زنان و جوانان بیشترین آسیب‌پذیری را دارند، زیرا وابستگی بالایی به زمین و منابع طبیعی دارند و در عین حال دسترسی محدودی به فناوری و حمایت‌های مالی دارند. فائو در ادامه بر ضرورت رویکردهای هماهنگ در سیاست‌های اقلیمی، مدیریت زمین و آب، و حفاظت از تنوع زیستی تأکید کرد و توسعه سامانه‌های داده، هشدارهای زودهنگام و کشاورزی پایدار را از اولویت‌های اصلی دانست.

همچنین در این نشست‌ها بر گسترش دسترسی به منابع مالی و افزایش سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی به‌عنوان یکی از محورهای مهم برای تقویت تاب‌آوری نظام‌های غذایی تأکید شد.

<https://asiaplus.news/2026/05/13/klimaticheskie-riski-pri-ugrozhayut-prodovolstvennoj-bezopasnosti-czentralnoj-azii/>

برگزاری رویداد جانبی درباره اجرای سند «رویکرد واحد سلامت» در چارچوب سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای فائو در «دوشنبه»

خبرگزاری خاور: سند رویکرد واحد سلامت تحلیل کاملی از وضعیت در حال تغییر بیماری‌های دامی فرامرزی

(TADS) ارائه می‌دهد، چالش‌ها و فرصت‌های کلیدی را شناسایی کرده و توصیه‌های لازم را مطرح می‌کند. شرکت‌کنندگان در جلسه بر لزوم ایجاد سازوکارهای مدیریت یکپارچه، هماهنگی مستمر بین بخشی و سرمایه‌گذاری‌های پیشگیرانه برای بهبود سلامت و کاهش آسیب‌پذیری حیوانات، گیاهان، سیستم‌های غذایی، منابع زیستی آبی، میکروارگانیسم‌ها، محیط زیست و مردم در برابر تأثیرات خارجی تأکید کردند. همچنین تأکید شد که وضعیت کشورهای منطقه اروپا و آسیای مرکزی متنوع است، اما برخی تهدیدها برای همه مشترک است، از جمله بیماری‌های فرامرزی و مشترک بین انسان و دام، بیماری‌های مرتبط با غذا، مقاومت میکروبی و تأثیر تغییرات اقلیمی بر بهره‌وری دام و سلامت حیوانات. پیشنهاد شد با ایجاد پلتفرم‌های رسمی هماهنگی چندرشته‌ای که کارکرد بخش‌هایی مانند دامپزشکی، بهداشت عمومی و امنیت را همسو می‌کنند، از تقویت و ادغام سازوکارهای مدیریتی در چارچوب رویکرد واحد سلامت در سطوح ملی و منطقه‌ای حمایت شود.

<https://khovar.tj/2026/05/dar-doirai-konfronsi-35-umi-minta-avii-sozmoni-ozu-avor-va-kishovarz-alasai-kanor-oid-ba-tatbi-i-u-ati-ravishi-yagonai-salomat-barguzor-shud/>

برگزاری نشست پیوند منابع آب، انرژی، غذا و اکوسیستم در اروپا و آسیای مرکزی

خبرگزاری خاور: رویداد جانبی با موضوع پیوند منابع آب، انرژی، غذا و اکوسیستم‌ها در اروپا و آسیای مرکزی، در کاخ سامان و به‌عنوان بخشی از سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای فائو در دوشنبه برگزار شد. در این نشست تأکید شد که این منابع ارتباطی نزدیک با یکدیگر دارند و اساس سیستم‌های کشاورزی در منطقه را تشکیل می‌دهند. شرکت‌کنندگان به چالش‌های عمده‌ای مانند تغییرات اقلیمی، فشار جمعیتی، فرسودگی زیرساخت‌ها و رقابت بین بخشی اشاره کردند که کمبود منابع را تشدید و تصمیم‌گیری برای دولت‌ها و ذینفعان را دشوار می‌کند. همچنین،

تأثیر این چالش‌ها بر کشاورزی و معیشت روستایی، وخامت کیفیت آب، آلودگی، تخلیه فاضلاب و رواناب کشاورزی مورد بحث قرار گرفت.

کشاورزی همچنان بزرگ‌ترین مصرف‌کننده آب در منطقه است؛ در آسیای مرکزی تحت تأثیر عقب‌نشینی یخچال‌ها و رقابت بر انرژی برق‌آبی قرار دارد و در اروپا خشکسالی، کاهش کیفیت آب و افزایش قیمت انرژی بهره‌وری کشاورزی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین بارندگی‌های غیرمعمول و سیل‌های شدید در سال‌های اخیر به زمین‌های کشاورزی و شهرها آسیب رسانده است.

آلودگی محیط زیست، کاهش تنوع زیستی، تخریب زمین و استفاده ناکارآمد از منابع فشار مضاعفی بر اکوسیستم‌ها وارد می‌کند و تاب‌آوری سیستم‌های آب و غذا در برابر شوک‌های خارجی را کاهش می‌دهد.

<https://khovar.tj/2026/05/doir-ba-robotai-bajni-zahira-oi-ob-energetika-ozu-avor-va-ekosistam-o-dar-avrupo-va-osiyoi-markaz-alasa-barguzor-shud/>

تأیید مشارکت بیش از ۱۱۰ هیئت در چهارمین کنفرانس بین‌المللی «آب برای توسعه پایدار» در دوشنبه

خبرگزاری خاور: چهارمین کنفرانس دوشنبه در چارچوب دهه اقدام «آب برای توسعه پایدار» میزبان رهبران و نمایندگان عالی‌رتبه دولت‌ها، آژانس‌های سازمان ملل، سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، مؤسسات مالی، دانشگاه‌ها، جامعه مدنی، بخش خصوصی، جوانان و سایر ذینفعان خواهد بود.

تا کنون بیش از ۱۱۰ هیئت نمایندگی رسمی مشارکت خود را در این کنفرانس تأیید کرده‌اند. سازماندهی دقیق و استقبال گسترده بین‌المللی، بار دیگر اهمیت جهانی و جایگاه ویژه این رویداد در حوزه مدیریت منابع آب را نشان می‌دهد.

سنای بایزاده، معاون وزیر امور خارجه تاجیکستان، تأکید کرد که این کنفرانس به عنوان یک بستر بین‌المللی کلیدی، فرصت تقویت همکاری جهانی در مدیریت پایدار منابع آب، مقابله با اثرات تغییرات اقلیمی، حفاظت از یخچال‌های طبیعی و ترویج دیپلماسی آب را فراهم می‌کند.

<https://khovar.tj/rus/2026/05/bolee-110-delegatsij-podtverdili-svoyo-uchastie-v-chetvyortoj-dushanbinskoj-konferentsii-po-desyatiletiju-dejstvuj-voda-dlya-ustojchivogo-razvitiya/>

چشم‌انداز همکاری‌های تاجیکستان و گروه بانک جهانی در وین

خبرگزاری خاور: منوچهر جابر، سفیر جمهوری تاجیکستان در اتریش و نماینده دائم این کشور نزد دفتر سازمان ملل متحد و سایر سازمان‌های بین‌المللی در وین، با شیائوکینگ یو، رئیس دفتر منطقه‌ای گروه بانک جهانی در وین، دیدار و گفت‌وگو کرد.

در جریان این دیدار، طرفین درباره وضعیت کنونی و چشم‌انداز توسعه همکاری‌های متقابلاً سودمند میان جمهوری تاجیکستان و گروه بانک جهانی تبادل نظر کردند.

<https://khover.tj/rus/2026/05/v-vene-obsudili-perspektivy-sotrudnichestva-mezhdu-tadzhikistanom-i-gruppoj-vsemirnogo-banka/>

تاجیکستان در حال مطالعه تجربه ژاپن در صنعت معدن

خبرگزاری خاور: عیسی‌جان قربان‌زاده، معاون اول وزیر صنعت و فناوری‌های نوین جمهوری تاجیکستان، در دیداری با هیئتی از وزارت اقتصاد، تجارت و صنعت ژاپن و همچنین نمایندگان سازمان ایمنی فلزات و انرژی این کشور، فرصت‌های توسعه منابع انسانی و آشنایی با بهترین شیوه‌های ژاپن در صنایع معدن و متالورژی را مورد بحث و بررسی قرار داد.

در این نشست، طرفین بر علاقه متقابل به تقویت مشارکت‌های صنعتی، فرآوری عمیق مواد اولیه، توسعه ابتکارات مشترک، تبادل تجربیات و گسترش هماهنگی بین سازمان‌های ذی‌ربط دو کشور تأکید کردند. توجه ویژه‌ای نیز به توسعه همکاری‌ها در زمینه استفاده بهینه از منابع معدنی و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین معطوف شد.

<https://khover.tj/rus/2026/05/tadzhikistan-izuchaet-opyt-yaponii-v-gornodobyvayushhej-otrasli/>

گسترش همکاری‌های دیجیتال تاجیکستان با شرکت Huawei

خبرگزاری خاور: جلسه‌ای با حضور رئیس خدمات ارتباطات وابسته به دولت جمهوری تاجیکستان، متخصصان شرکت «تاجیک تلکام» و نمایندگان آژانس نوآوری و فناوری‌های دیجیتال وابسته به ریاست جمهوری این کشور، با هیئتی از شرکت Huawei در پکن برگزار شد.

در این نشست، تمرکز بر تقویت همکاری‌ها در زمینه توسعه فناوری‌های دیجیتال، امنیت سایبری، گسترش زیرساخت‌های مخابراتی مدرن و پیاده‌سازی فناوری‌های پیشرفته بود.

علاوه بر این، فرصت‌های همکاری در توسعه شبکه‌های دیجیتال، بهره‌گیری از بهترین شیوه‌های بین‌المللی، اجرای پروژه‌های نوآورانه و آموزش متخصصان در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز مورد بررسی قرار گرفت.

<https://khover.tj/rus/2026/05/tadzhikistan-rasshryaet-sotrudnichestvo-s-huawei-v-oblasti-tsifrovyyh-tehnologij/>

امضای چندین سند با هدف جذب سرمایه‌گذاری در بخش انرژی تاجیکستان در پکن

خبرگزاری خاور: در جریان دیدار امامعلی رحمان، رئیس جمهور تاجیکستان، با رهبران و نمایندگان شرکت‌های جمهوری خلق چین که روز ۱۱ مه در پکن برگزار شد، چندین سند مهم با هدف جذب سرمایه‌گذاری در بخش انرژی این کشور به امضا رسید.

به طور ویژه، یادداشت تفاهمی بین «وزارت انرژی و ذخایر آب جمهوری تاجیکستان» و شرکت «Guangdong Construction Engineering Group Co., Ltd.» برای توسعه و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر در تاجیکستان امضا شد. هدف اصلی این سند، اجرای پروژه‌هایی در حوزه انرژی سبز، بهره‌گیری از منابع انرژی تجدیدپذیر و جذب سرمایه‌گذاری خارجی در بخش انرژی کشور اعلام شده است. همچنین یادداشت تفاهمی بین «وزارت انرژی و ذخایر آب جمهوری تاجیکستان» و شرکت «Watchman Group PTE Ltd.» برای مطالعه و بررسی امکان احداث مزارع بادی در استان سغد به امضا رسید. این ابتکار، چارچوبی مناسب برای توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، تنوع‌بخشی به منابع تولید برق و معرفی فناوری‌های نوین در بخش انرژی تاجیکستان فراهم خواهد کرد.

<https://khovar.tj/rus/2026/05/v-pekin-podpisan-ryad-dokumentov-napravlennyh-na-privlechenie-investitsij-v-energeticheskij-sektor-tadzhikistana/>

دیدار مدیر آژانس نوآوری و فناوری‌های دیجیتال با نمایندگان برجسته شرکت‌های فناوری چینی

خبرگزاری خاور: در چارچوب همایش ارتباط کسب‌وکار دیجیتال تاجیکستان و چین (Tajik-China Digital Business Connect)، مدیر آژانس نوآوری و فناوری‌های دیجیتال وابسته به ریاست جمهوری تاجیکستان جلساتی را با نمایندگان برجسته شرکت‌های فناوری چینی و پلتفرم‌های دیجیتال بین‌المللی برگزار کرد. هدف از این جلسات، گسترش همکاری در زمینه دیجیتالی‌شدن، نوآوری و توسعه فناوری است. در این راستا، جلسه‌ای با یانگ یونگ، رئیس شرکت Guoxing Network Co., Ltd. و مدیر مرکز ترویج اینترنت صنعتی جاده ابریشم برگزار شد. طرفین در این نشست چشم‌اندازهای همکاری در اینترنت صنعتی، پیاده‌سازی فناوری‌های G5، هوش مصنوعی و اینترنت اشیا (IoT)، آموزش نیروی متخصص و اجرای پروژه‌های آزمایشی مشترک در تاجیکستان به عنوان بخشی از ابتکار جاده ابریشم دیجیتال (Digital Silk Road) را بررسی کردند. همچنین جلسه‌ای با بروس چنگ، مدیر کل مشارکت‌های جهانی ByteDance (TikTok) برگزار شد. در این نشست، توسعه اکوسیستم نوآوری، حمایت از استارت‌آپ‌ها، تولید محتوای دیجیتال، آموزش متخصصان فناوری اطلاعات و تبادل تجربه بین‌المللی در زمینه تحول دیجیتال مورد بحث قرار گرفت.

علاوه بر این، جلسه‌ای با سعید شیا (Saeed Xia)، مدیر اجرایی بخش خدمات دولتی جهانی Huawei، برای بررسی فرصت‌های همکاری در تحول دیجیتال بخش دولتی، توسعه زیرساخت‌های دیجیتال، راهکارهای دولت الکترونیک، فناوری‌های ابری، هوش مصنوعی، امنیت سایبری و آموزش متخصصان برگزار شد. در پایان، جلسه‌ای با دنی تانگ، رئیس شرکت Zhonghe Silk Road Digital Technology Co. Ltd، به منظور بررسی چشم‌انداز پروژه‌های مشترک در حوزه شهر هوشمند، اقتصاد دیجیتال، فناوری‌های نوآورانه، زیرساخت‌های دیجیتال و تقویت مشارکت فناوری بین تاجیکستان و چین برگزار شد.

<https://khovar.tj/2026/05/sozmoni-ozu-avor-va-kishovarz-to-ikiston-dar-sat-i-95-foiz-hudro-bo-ord-tamin-menamoyad/>

نمایش دستاوردها و ظرفیت‌های هوش مصنوعی تاجیکستان در آمریکا

خبرگزاری خاور: ذوقی ذوقی‌زاده، سفیر جمهوری تاجیکستان در ایالات متحده آمریکا، در نمایشگاه هوش مصنوعی «AI+EXPO» حضور یافت. این نمایشگاه فرصتی برای معرفی دستاوردها و پتانسیل‌های برجسته تاجیکستان در حوزه هوش مصنوعی و فرآیندهای دیجیتالی‌سازی فراهم کرد. در پایان رویداد، سفیر تاجیکستان جلسات مهم و پربراری با تعدادی از رؤسا و مدیران ارشد شرکت‌های هوش مصنوعی آمریکایی برگزار کرد.

<https://khovar.tj/2026/05/dastovard-o-va-i-tidori-to-ikiston-dar-so-ai-ze-ni-sun-dar-amriko-muararif-gardid/>

دیدار هیئت تاجیکستان با نمایندگان بانک اروپایی بازسازی و توسعه و شرکت «OG Research» در پراگ

خبرگزاری خاور: هیئتی از جمهوری تاجیکستان با نمایندگان بانک اروپایی بازسازی و توسعه و شرکت «OG Research» در پراگ در تاریخ ۱۳ و ۱۴ مه، دیدار کرد.

در این جلسه، طرفین درباره اجرای سیاست پولی مؤثر مطابق با تجربیات بین‌المللی، جلوگیری از تأثیر عوامل پولی منفی بر تورم و استفاده از مدل‌های اقتصادسنجی برای تحلیل و پیش‌بینی شاخص‌های کلان اقتصادی بحث و تبادل نظر کردند.

توسعه بازار پول در تاجیکستان، که یکی از ابزارهای اصلی برای تقویت مکانیسم انتقال نرخ بهره سیاست پولی محسوب می‌شود، محور اصلی گفتگوها بود. نمایندگان تاجیکستان اعلام کردند که بانک ملی اقدامات عملی برای تحلیل و توسعه بازار پول و افزایش اثربخشی اهرم‌های سیاست پولی انجام داده است.

در چارچوب همکاری با بانک اروپایی بازسازی و توسعه و «OG Research»، مسائل مربوط به تعیین نرخ بهره معیار در بازار بین‌بانکی، عوامل تعیین‌کننده ارزش پول، روش‌ها و ابزارهای مدیریت وجوه مؤسسات اعتباری، سازوکارهای جایگزینی و دسترسی به نقدینگی بررسی شد.

همچنین اشاره شد که بانک ملی تاجیکستان در سال‌های اخیر اصلاحات مهمی را به عنوان بخشی از گذار به سیاست پولی مدرن مبتنی بر هدف‌گذاری تورم انجام داده و پایه‌های نهادی و عملیاتی لازم برای اجرای این سیاست تقویت شده است.

گزارش شد که بانک ملی تاجیکستان از ابتدای سال ۲۰۲۶ رژیم هدف‌گذاری تورم را معرفی عملی کرده است و به اصلاحات لازم برای بهبود ابزارهای سیاست پولی، توسعه بازار پول، تقویت سازوکار انتقال سیاست پولی و همسوسازی آن با بهترین شیوه‌های بین‌المللی ادامه خواهد داد.

طرفین همچنین آمادگی خود را برای ادامه همکاری سازنده و اجرای ابتکارات مشترک در جهت ارتقای سیاست پولی مؤثر اعلام کردند.

<https://khovar.tj/2026/05/ajati-to-ikiston-bo-namoyandagoni-bonki-avrupoi-ta-did-va-rushd-va-shirkati-og-research-voh-r-namud/>

اختصاص 25 میلیون دلار برای توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در تاجیکستان

آسیا پلاس: دولت تاجیکستان برنامه اقدام سال‌های 2026 تا 2027 در چارچوب برنامه توسعه منابع انرژی تجدیدپذیر 2023 تا 2027 را تصویب کرد که بر اساس آن، مجموع تأمین مالی این طرح‌ها به 221.6 میلیون سامانی، معادل حدود 25 میلیون دلار، می‌رسد.

طبق این برنامه، 210.9 میلیون سامانی از سوی نهادهای کمک‌کننده بین‌المللی، 9.1 میلیون سامانی از بخش خصوصی و 1.55 میلیون سامانی از بودجه دولتی تأمین خواهد شد.

بخش اصلی این برنامه به توسعه زیرساخت‌های انرژی اختصاص دارد. بر این اساس، در سال جاری میلادی دو نیروگاه خورشیدی در استان‌های سغد و بدخشان با ظرفیت مجموع 6 مگاوات احداث می‌شود که هر کدام به سامانه ذخیره‌سازی انرژی با ظرفیت یک مگاوات ساعت مجهز خواهند بود.

همچنین در قالب پروژه «برق‌رسانی روستاها» قرار است در بدخشان 11 نیروگاه کوچک برق‌آبی با ظرفیت مجموع 0.275 مگاوات، 19 نیروگاه خورشیدی کوچک با ظرفیت 2.5 مگاوات و یک نیروگاه بادی کوچک با ظرفیت 0.2 مگاوات ساخته شود.

برنامه دولت تاجیکستان همچنین شامل تأمین برق روستاهای «شیب‌دره» و «رزگه» در شهرستان بلجوان از طریق نصب پنل‌های خورشیدی برای 59 خانوار و دو مدرسه متوسطه است.

بر اساس این گزارش، در سال 2027 نیز ساخت نیروگاه‌های خورشیدی با ظرفیت مجموع 2.5 مگاوات در شهر دوشنبه پیش‌بینی شده که هزینه آن از سوی بخش خصوصی تأمین خواهد شد. همچنین تهیه مطالعات فنی و اقتصادی برای احداث نیروگاه خورشیدی شناور 10 مگاواتی در مخزن نیروگاه برق‌آبی سربند در دستور کار قرار دارد. این برنامه علاوه بر توسعه زیرساخت‌ها، شامل تدوین مقررات اتصال برق تولیدی از منابع تجدیدپذیر به شبکه سراسری، آموزش نیروی متخصص، ایجاد آزمایشگاه علمی - آموزشی انرژی‌های تجدیدپذیر و انجام مطالعات درباره ظرفیت انرژی خورشیدی، بادی، زیست‌گاز و نیروگاه‌های برق‌آبی کوچک است.

دولت تاجیکستان پیش‌بینی کرده است که در پایان اجرای این برنامه، ظرفیت تولید برق از منابع تجدیدپذیر 32.2 مگاوات افزایش یابد و 35 روستای دورافتاده به برق پایدار دسترسی پیدا کنند. همچنین قرار است برای نخستین بار 24.1 خانوار در مناطق دوردست به شبکه برق متصل شوند.

<https://asiaplus.news/2026/05/15/v-tadzhikistane-na-razvitie-vozobnovlyaemoj-energetiki-v-2026-2027-godah-napravyat-okolo-25-mln/>

پیشنهاد تأسیس صندوق ویژه برای نوسازی سیستم‌های آبیاری در آسیای مرکزی توسط تاجیکستان

خبرگزاری خاور: نگینه انوری، معاون وزیر کشاورزی جمهوری تاجیکستان، در جلسه‌ای مشترک با موضوع پایداری و ادغام اقدامات برای مقابله با تغییرات اقلیمی، حفاظت از تنوع زیستی و احیای زمین در اروپا و آسیای مرکزی، خواستار تأسیس یک صندوق ویژه برای نوسازی سیستم‌های آبیاری در آسیای مرکزی شد. وی ضمن حمایت از ابتکار سازمان غذا و کشاورزی سازمان ملل متحد برای تقویت نظارت و پیش‌بینی، پیشنهاد کرد از ظرفیت مرکز ملی یخچال‌های طبیعی تاجیکستان به عنوان پایگاهی قابل اعتماد برای ایجاد سیستم منطقه‌ای نظارت بر خطرات کشاورزی-اقلیمی استفاده شود. به گفته انوری، این اقدام به کشاورزان امکان می‌دهد پیش‌بینی‌های خشکسالی، سیل و سایر بلایای خطرناک را به صورت بلادرنگ دریافت کنند و اقدامات به موقع برای کاهش خسارات انجام دهند.

وی افزود: «تاجیکستان، کشوری کوهستانی با بیش از ۹۳ درصد از قلمرو تحت پوشش کوهستان، در خط مقدم تأثیر تغییرات اقلیمی قرار دارد. پایداری کشاورزی و امنیت غذایی در آسیای مرکزی ارتباط مستقیم با وضعیت

یخچال‌های طبیعی ما دارد. ما مفتخریم که ابتکار اعلام سال ۲۰۲۵ به عنوان سال بین‌المللی یخچال‌های طبیعی و ۲۱ مارس - روز جهانی یخچال‌های طبیعی - به تاجیکستان تعلق گرفته است.»

انوری خاطرنشان کرد که تاجیکستان منبع بیش از ۶۰ درصد منابع آبی منطقه است، اما ذوب سریع یخچال‌های طبیعی تاکنون باعث از دست رفتن بیش از هزار یخچال شده است و امنیت غذایی کشورهای پایین‌دست را تهدید می‌کند. بر اساس پیش‌بینی‌ها، تا سال ۲۰۵۰ حجم یخچال‌ها ۳۰ درصد دیگر کاهش خواهد یافت و کشاورزی آبی در بیش از ۸ میلیون هکتار از حوضه دریای آرال در معرض خطر قرار می‌گیرد.

وی همچنین تأکید کرد که کوه‌های تاجیکستان یکی از مراکز جهانی تنوع زیستی هستند و منابع ژنتیکی منحصر به فرد گیاهان کشاورزی، از جمله گندم و درختان میوه، در معرض خطر از دست رفتن قرار دارند. نگینه انوری افزود که دولت تاجیکستان مطابق با سیاست‌های سازمان فائو، برنامه «توسعه کشاورزی پایدار و سیستم‌های غذایی و کشاورزی تا سال ۲۰۳۰» را تدوین و تصویب کرده است. همچنین پنج مرکز لجستیک کشاورزی در حال ساخت است تا به عنوان «ضربه‌گیر» از کشاورزان در برابر شوک‌های قیمتی محافظت کرده و ضایعات پس از برداشت را کاهش دهند.

وی از شرکای توسعه خواست تا به جای پروژه‌های کوتاه‌مدت پراکنده، به سمت تأمین مالی سبد سرمایه‌گذاری استراتژیک حرکت کنند و بر اهمیت حمایت از زنان و جوانان در کشاورزی، به ویژه زنان کشاورز که نقش کلیدی در امنیت غذایی محلی دارند، تأکید کرد.

<https://khovar.tj/2026/05/nigina-anvar-fondi-mahsusi-navsozii-sistema-oi-irrigatsionii-osiyoi-markaz-tashkil-karda-shavad/>

گذار از واردکننده به خودکفایی در تولید آرد، موفقیت کشاورزی تاجیکستان در دهه گذشته

خبرگزاری خاور: در پایان نهمین نشست وزرای کشاورزی کشورهای آسیای مرکزی که در چارچوب سی و پنجمین کنفرانس منطقه‌ای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد برای اروپا و آسیای مرکزی از ۱۱ تا ۱۵ مه در دوشنبه برگزار شد، پیشرفت چشمگیر تاجیکستان در تأمین امنیت غذایی و توسعه بخش کشاورزی مورد توجه قرار گرفت.

به گفته دیمیتری پریخودکو، اقتصاددان ارشد مرکز سرمایه‌گذاری فائو، شرکت‌کنندگان در این نشست درباره پتانسیل آسیای مرکزی به عنوان یکی از مهم‌ترین مناطق تولید گندم بحث و تبادل نظر کردند. تمرکز ویژه‌ای بر افزایش تولید، ذخیره‌سازی، فرآوری و تجارت محصولات کشاورزی گذاشته شد.

پریخودکو با اشاره به اهمیت نان در فرهنگ غذایی تاجیکستان گفت: «گندم همچنان یکی از محصولات استراتژیک منطقه است. امروز تاجیکستان در مسیر خودکفایی در تولید آرد گام‌های قابل توجهی برداشته است.» وی

یادآور شد که در سال ۲۰۱۱ تاجیکستان بخش عمده آرد خود را از دیگر کشورهای آسیای مرکزی وارد می‌کرد، اما اکنون جمهوری تاجیکستان گندم مورد نیاز خود را تولید می‌کند و بخشی از غلات را برای فرآوری بیشتر وارد کشور می‌کند.

اقتصاددان فائو افزود: «امروزه حدود ۹۵ درصد آرد مصرفی تاجیکستان در داخل کشور تولید می‌شود که گامی مهم در جهت تحقق اهداف امنیت غذایی است.»

دمیتری پریخودکو همچنین بر لزوم همکاری بیشتر با تاجیکستان در توسعه بخش کشاورزی، ایجاد شرایط قابل پیش‌بینی برای تجارت و تقویت همکاری منطقه‌ای میان کشورهای آسیای مرکزی تأکید کرد. وی دستاوردهای این کشور در حوزه کشاورزی طی دهه گذشته را مثبت ارزیابی کرده و به نمایش گونه‌های جدید گندم در نمایشگاه‌های بین‌المللی اشاره کرد.

پریخودکو در پایان گفت: «دستاوردها و پیشرفت‌ها چشمگیر است، اما هنوز کارهای زیادی برای انجام باقی مانده است. امروز تاجیکستان به نتایج قابل توجهی در توسعه بخش کشاورزی دست یافته است.»

<https://khovar.tj/2026/05/sozmoni-ozu-avor-va-kishovarz-to-ikiston-dar-sat-i-95-foiz-hudro-bo-ord-tamin-menamoyad/>

مناطق آزاد اقتصادی تاجیکستان آماده همکاری با شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران روسی

اسپوتنیک: مناطق آزاد اقتصادی تاجیکستان قصد دارند با شرکت‌ها و مناطق ویژه اقتصادی روسیه همکاری کنند.

جاوید حسین‌زاده، رئیس اداره مناطق آزاد اقتصادی وزارت توسعه اقتصادی تاجیکستان، در حاشیه همایش کازان فروم ۲۰۲۶ اعلام کرد: «ما از مناطق آزاد اقتصادی آلابوگا و اینوپولیس بازدید خواهیم کرد و قصد داریم تفاهم‌نامه همکاری امضا کنیم و با شرکت‌ها، مؤسسات و ساکنان فعال در این مناطق ارتباط و همکاری ایجاد کنیم.»

وی همچنین از سرمایه‌گذاران روسی برای سرمایه‌گذاری در اقتصاد تاجیکستان دعوت کرد و تأکید کرد: «سرمایه‌گذاری در تاجیکستان کاملاً امن است. عامل اول برای سرمایه‌گذاران، امنیت است؛ سال گذشته تاجیکستان در رتبه دوم جهان قرار گرفت. همه می‌دانیم که پول عاشق صلح است.»

حسین‌زاده به دیگر دستاوردهای تاجیکستان از جمله مناطق آزاد اقتصادی، معافیت‌های مالیاتی، نرخ رشد اقتصادی بالا و بازار فروش گسترده اشاره کرد و افزود: «تاجیکستان با افغانستان، کشورهای آسیای مرکزی، پاکستان، هند و چین همسایه است و جمعیت این منطقه بیش از ۱.۵ میلیارد نفر است.»

وی یادآوری کرد که تاجیکستان تا ۵۰ سال به سرمایه‌گذاران در مناطق آزاد اقتصادی امتیازات ترجیحی ارائه می‌کند که شامل دو نوع مالیات می‌شود: نرخ پایین اجاره زمین و معافیت‌های گمرکی.

حسین‌زاده همچنین از ایجاد «پنجره واحد» برای تجارت خبر داد و گفت: «یک پورتال ویژه در حال توسعه است که فرآیند ثبت‌نام را ساده می‌کند. ثبت آنلاین شامل اخذ گواهی، ویزا، ثبت‌نام در مراجع مالیاتی و سایر مجوزها خواهد بود و همه مراحل دیجیتالی می‌شوند.»

وی در پایان، از نمایندگان کسب‌وکار روسیه و دیگر شرکت‌کنندگان همایش کازان‌فاروم ۲۰۲۶ برای حضور در همایش بین‌المللی سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد اقتصادی تاجیکستان که در ماه اوت ۲۰۲۶ در گلستان و خجند برگزار می‌شود، دعوت کرد.

<https://sputnik.tj/20260515/mintaqahoi-ozodi-iqtisodi-tojikiston-shirkatho-rusiya-hamkori-1077548966.html>

بررسی توسعه زیرساخت‌های دیجیتال تاجیکستان در همایش کازان ۲۰۲۶

خبرگزاری خاور: در هفدهمین همایش بین‌المللی اقتصادی «روسیه - جهان اسلام: همایش کازان ۲۰۲۶»، اطلاعات جامعی درباره فعالیت‌های مناطق آزاد اقتصادی تاجیکستان، شرایط سرمایه‌گذاری، اجرای فناوری‌های مدرن و توسعه زیرساخت‌های دیجیتال ارائه شد.

به گفته آژانس نوآوری و فناوری‌های دیجیتال وابسته به ریاست جمهوری تاجیکستان، یک هیئت این کشور از ۱۲ تا ۱۷ مه در این همایش حضور داشت. سنت‌الله انورزاده، رئیس بخش توسعه اکوسیستم نوآوری این آژانس، اقدامات مداوم دولت برای توسعه اقتصاد دیجیتال را تشریح کرد که شامل اجرای پورتال خدمات دولتی یکپارچه-«**hukumat.tj**»، سیستم مدیریت اسناد الکترونیکی بین‌بخشی و پلتفرم ملی ادغام داده‌ها «**SmartBridge**» می‌شود.

وی بر اهمیت فعالیت‌های مناطق آزاد اقتصادی سغد، دنگره، کولاب، پنج و ایشکاشم تأکید کرد و آنها را بسترهای نویدبخش برای همکاری‌های نوآوری بین‌المللی، بومی‌سازی تولید فناوری پیشرفته و اجرای پروژه‌های مشترک فناوری دانست.

همچنین بر گسترش همکاری‌های بین‌المللی در حوزه فناوری‌های دیجیتال، توسعه زیرساخت‌های نوآورانه، آموزش نیروی انسانی متخصص و حمایت از اکوسیستم‌های استارت‌آپی تأکید شد. توسعه مناطق آزاد اقتصادی به عنوان عاملی کلیدی در شکل‌دهی به اکوسیستم نوآوری، افزایش رقابت‌پذیری و تقویت حضور تاجیکستان در فضای دیجیتال جهانی معرفی شد.

<https://khover.tj/rus/2026/05/razvitie-tsifrovoj-infrastruktury-tadzhikistana-obsudili-v-kazane/>

تاجیکستان و مصر در مسیر راه‌اندازی پروازهای مستقیم و حمل‌ونقل باری

خبرگزاری اوستا: حبیب‌الله نظرزاده، رئیس آژانس هوانوردی غیرنظامی وابسته به دولت تاجیکستان در شهر دوشنبه با سامح محمد فوزی، رئیس سازمان هوانوردی غیرنظامی مصر و همچنین مدیران شرکت‌های هوایمایی «ایر قاهره» و «ایچپت‌ایر» دیدار و گفتگو کرد.

در این نشست، طرفین درباره توسعه همکاری‌ها در حوزه هوانوردی غیرنظامی، راه‌اندازی پروازهای مستقیم میان پایتخت‌ها و دیگر شهرهای دو کشور و نیز آغاز حمل‌ونقل هوایی بار ریزی کردند. در پایان این دیدار، تفاهم‌نامه همکاری میان آژانس هوانوردی غیرنظامی تاجیکستان و سازمان هوانوردی غیرنظامی مصر به امضا رسید.

بر اساس اعلام این نهاد، آژانس هوانوردی غیرنظامی تاجیکستان در نظر دارد با مشارکت شرکت‌های هوایمایی «ایر قاهره» و «ایچپت‌ایر»، همکاری‌ها برای برقراری پروازهای منظم مسافری و باری به مقصد شهرهای گردشگری شرم‌الشیخ و قاهره را توسعه دهد.

مقام‌های دو طرف معتقدند راه‌اندازی این پروازها، ضمن تسهیل رفت‌وآمد گردشگران میان دو کشور، به توسعه صنعت گردشگری و رشد اقتصادی تاجیکستان و مصر کمک خواهد کرد. آژانس هوانوردی غیرنظامی تاجیکستان همچنین تأکید کرد که این نهاد در آینده نیز توسعه همکاری‌های متقابل با کشورهای پیشرفته جهان و تقویت جایگاه بین‌المللی تاجیکستان را دنبال خواهد کرد. این نهاد یادآور شد هیأت سازمان هوانوردی غیرنظامی مصر به ریاست سامح محمد فوزی و مدیران شرکت‌های هوایمایی «ایر قاهره» و «ایچپت‌ایر» به دعوت آژانس هوانوردی غیرنظامی تاجیکستان به دوشنبه سفر کرده‌اند.

<https://avesta.tj/2026/05/16/dushanbe-i-kair-namereny-razvivat-aviasoobshhenie-i-gruzovye-perevozki/>

رشد صادرات تاجیکستان به همسایگان؛ سنگ معدن و برق در صدر کالاها

اسپوتنیک: بر اساس گزارش تحلیلگران بانک توسعه اوراسیا، جمهوری تاجیکستان در سال جاری میلادی حدود ۰.۴ میلیارد دلار کالا به کشورهای همسایه صادر کرده و سهمی ۳ درصدی از تجارت درون منطقه‌ای آسیای مرکزی دارد.

کالاهای اصلی صادراتی تاجیکستان شامل سنگ معدن روی (۲۴ درصد)، سنگ معدن سرب (۲۲ درصد)، مس (۵ درصد) و برق (۴ درصد) است. علاوه بر این، صادرات محصولات دیگر این کشور شامل غلات (۱۸ درصد)، فلزات آهنی (۱۳ درصد)، نفت و فرآورده‌های نفتی (۸ درصد)، روغن آفتابگردان (۷ درصد) و نوشیدنی‌ها (۳ درصد) است.

طبق گزارش بانک توسعه اوراسیا، حجم کل تجارت متقابل بین کشورهای آسیای مرکزی در سال ۲۰۲۵ به ۱۲.۳ میلیارد دلار رسیده که تقریباً دو برابر میزان سال ۲۰۲۰ است.

قزاقستان بزرگترین بازیگر در تجارت دوجانبه منطقه است و بیش از نیمی (۵۴ درصد) از کل کالاهای جابه‌جا شده را با ارزش ۶.۶ میلیارد دلار به خود اختصاص داده است. در جایگاه دوم، ازبکستان با سهم ۲۶ درصد (۳.۲ میلیارد دلار) قرار دارد؛ صادرات اصلی این کشور شامل وسایل نقلیه و قطعات آن (۱۴ درصد)، میوه و سبزیجات (۱۱ درصد)، محصولات پلاستیکی (۵ درصد)، کود (۴ درصد) و پوشاک (۳ درصد) است.

ترکمنستان نیز طی پنج سال گذشته سهم خود را در تجارت درون منطقه‌ای افزایش داده و صادراتش ۲.۸ برابر رشد کرده و به ۱.۳ میلیارد دلار رسیده است؛ گاز طبیعی (۷۰ درصد) و برق (۸ درصد) دو کالای اصلی آن محسوب می‌شوند و ازبکستان بازار اصلی فروش آن با دریافت حدود ۸۰ درصد از کالاهاست.

قرقیزستان نیز ۰.۹ میلیارد دلار به سایر کشورهای آسیای مرکزی صادر کرده است؛ صادرات این کشور شامل فلزات گرانبه‌ای فرآوری نشده (۳۷ درصد)، زغال سنگ (۱۱ درصد)، محصولات پلاستیکی (۹ درصد) و لبنیات (۴ درصد) بوده است.

کارشناسان بانک توسعه اوراسیا معتقدند رشد سریع تجارت متقابل نشان می‌دهد آسیای مرکزی به تدریج به عنوان یک بازار منطقه‌ای مستقل شکل می‌گیرد و روابط اقتصادی داخلی در حال تقویت است. بر اساس داده‌های UNCTAD-WTO، تحلیلگران بانک پیش‌بینی کرده‌اند که تا سال ۲۰۲۹، فرصت‌های تجاری درون منطقه‌ای در آسیای مرکزی حدود ۴ میلیارد دلار افزایش یافته و به حدود یک سوم گردش مالی فعلی تجارت منطقه خواهد رسید.
<https://sputnik.tj/20260517/brao-tojikiston-kishvarho-osiyoi-markazi-sodir-1077598593.html>

رشد 14.1 درصدی تولیدات صنعتی تاجیکستان در سه‌ماهه نخست 2026

خبرگزاری اوستا: آژانس آمار تاجیکستان از روند افزایشی حجم تولیدات صنعتی تاجیکستان از ابتدای سال جاری میلادی خبر داد.

بر اساس داده‌های رسمی مندرج در گزارش توسعه اجتماعی و اقتصادی این نهاد، در ماه‌های ژانویه تا مارس سال جاری میلادی، در مجموع به ارزش 16 میلیارد سامانی محصولات صنعتی در تاجیکستان تولید شده که این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال 2025 میلادی، 14.1 درصد افزایش نشان می‌دهد. در این گزارش تأکید شده است که مهم‌ترین عامل رشد کلی تولیدات صنعتی، افزایش شاخص‌ها در بخش صنایع فرآوری و تولیدی بوده است؛ به‌طوری که این بخش رشد 29.6 درصدی را ثبت کرده است.

همچنین در حوزه تأمین برق، گاز، بخار و سیستم‌های تهویه هوا نیز رشد 7.5 درصدی به ثبت رسیده است. حجم خدمات در بخش تأمین آب، تصفیه و مدیریت پسماند نیز نسبت به سال گذشته 17 درصد افزایش یافته است. <https://t.me/avesta05/27423>

از بلندترین سد جهان تا کوه نمکی افسانه‌ای؛ گنجینه‌های ناشناخته جنوب تاجیکستان

آسیا پلاس: استان ختلان تاجیکستان سرزمینی است که در آن تاریخ کهن با جلوه‌های طبیعت و دستاوردهای مهندسی مدرن درهم آمیخته است. از سد عظیم «نارک» گرفته تا آبشارهای کوهستانی، قلعه‌های تاریخی و سکونتگاه‌های انسان اولیه، این منطقه مجموعه‌ای از ظرفیت‌های کمتر شناخته‌شده گردشگری را در خود جای داده است.

سد نیروگاه نارک؛ غول مهندسی تاجیکستان

در فاصله 3.5 کیلومتری شهر نارک، یکی از عظیم‌ترین سازه‌های مهندسی تاجیکستان، نیروگاه برق‌آبی نارک به نام «تورسون اولجبابیف» قرار دارد که بر رود خروشان و خش احداث شده است. سد این نیروگاه نمادی از نبوغ مهندسی بشر به شمار می‌رود؛ سازه‌ای 300 متری که تا سال 2013 عنوان بلندترین سد جهان را در اختیار داشت. عملیات ساخت این پروژه در سال 1961 آغاز شد و نخستین واحد آن در سال 1972 وارد مدار شد. نیروگاه نارک در سال 1979 به ظرفیت کامل 2700 مگاوات رسید و بعدها این ظرفیت به 3000 مگاوات افزایش یافت. امروزه این نیروگاه علاوه بر نقش کلیدی در تأمین انرژی تاجیکستان، به یک جاذبه گردشگری تبدیل شده است. مسیرهای ویژه بازدید، چشم‌اندازهایی متفاوت از سد و تأسیسات نیروگاه را در اختیار گردشگران قرار می‌دهد. بازدیدکنندگان همچنین می‌توانند از موزه تاریخ نیروگاه و سالن توربین‌ها دیدن کنند. با این حال، ورود به محدوده سد تنها با هماهنگی قبلی با نهادهای دولتی امکان‌پذیر است.

موزه «بی‌بی‌خانم»؛ افسانه‌ای بر فراز تپه «قرغان»

در مرکز شهر «باختر» و در خیابان وحدت، تپه‌ای تاریخی قرار دارد که نام قدیمی شهر یعنی «قرغان‌تپه» از آن گرفته شده است. پژوهش‌های باستان‌شناسی نشان می‌دهد این تپه به صورت مصنوعی ساخته شده و احتمالاً هزاران کارگر و برده خاک آن را از اطراف کانال‌ها منتقل کرده‌اند تا دژی نفوذناپذیر بنا شود. این تپه خاکی 40 متر از سطح کانال بالاتر است و در قرون وسطی، قلعه و کاخ حاکمان منطقه بر فراز آن قرار داشته که دیوارهایی آن چنان ضخیم بوده که ارباب‌ها به راحتی بر روی آن حرکت می‌کردند. در سال 1999 و با حضور «امامعلی رحمان»، رئیس‌جمهور تاجیکستان، موزه تاریخ و مردم‌شناسی «بی‌بی‌خانم» در این مکان افتتاح شد. این موزه با 24 بخش موضوعی و حدود 2500 اثر تاریخی، روایتگر تاریخ و فرهنگ منطقه ختلان است.

امروزه مجموعه قلعه، موزه و فضای اطراف آن در قالب مجتمع گردشگری - تاریخی «بی بی خانم» فعالیت می کند.

موزه 2700 سالگی «کولاب»

موزه تاریخ و مردم شناسی شهر کولاب یکی از مهم ترین مراکز نگهداری میراث فرهنگی تاجیکستان است که در سال 2018 در فهرست آثار میراث فرهنگی این کشور ثبت شد.

این موزه در ساختمانی سه طبقه در مرکز شهر قرار دارد و بخش هایی چون تاریخ و باستان شناسی، قوم نگاری، دوران استقلال، طبیعت منطقه، هنرهای تجسمی و افتخارات نظامی را شامل می شود.

در مجموع بیش از 7040 شیء تاریخی در این موزه نگهداری می شود که 2880 مورد آن در معرض نمایش

عمومی قرار دارد.

آبشار «سر خاسار»؛ رنگین کمان دائمی ختلان

در منطقه «بلجوان» و در ساحل زیبای رود «سرخ آب»، آبشار «سر خاسار» قرار دارد که یکی از زیباترین

جلوه های طبیعی تاجیکستان به شمار می رود.

این آبشار در پارک طبیعی سر خاسار و در فاصله 199 کیلومتری شهر دوشنبه واقع شده و از ارتفاع 50 تا 57

متری فرو می ریزد. پاشش قطرات آب در نور خورشید همواره منظره ای رنگین کمانی ایجاد می کند.

اقلیم این منطقه متضاد و نوسانی است؛ به طوری که در تابستان دمای هوا در طول روز تا حدود 38 درجه سانتی گراد

بالا می رود، اما شبها تا حدود 15 درجه کاهش می یابد.

مسیر دسترسی به آبشار خود یک چالش جدی برای علاقه مندان ماجراجویی محسوب می شود؛ جاده ناهموار و

صعب العبور است و تنها با خودروهای شاسی بلند و آفرود می توان به آن رسید.

بازدید از این منطقه عمدتاً تنها در ماه های تابستان توصیه می شود، زیرا در سایر فصول به دلیل طغیان رودخانه ها

و وقوع سیلابها، مسیر مسدود شده و شرایط آب و هوایی نیز چندان مساعد نیست.

علاوه بر تماشای آبشار، در این منطقه می توان از چشمه های گوگردی (آب گوگرد) نیز بازدید کرد، به گردشگری

شکار پرداخت یا به کشف و بررسی مناظر طبیعی و بکر و چشم نواز منطقه در نواحی دشت انگاره، مولاکانی، دشت شورا،

سنگ سبز و سنگ کلوله پرداخت.

قلعه «میر بلجوان»

در مرکز منطقه «بلجوان»، قلعه تاریخی «میر بلجوان» بر فراز تپه ای مشرف به رود سرخ آب قرار گرفته است.

این دژ که در فهرست آثار تاریخی تاجیکستان ثبت شده، متعلق به اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم است.

در طبقه بالایی قلعه، سکویی به عرض 20 تا 25 متر همچنان باقی مانده است که دو سوی تپه را به یکدیگر متصل

می‌کند و تصویری روشن از مهارت‌های پیشرفته معماری و استحکامات نظامی در آن دوران ارائه می‌دهد.
کوه نمکی «خواجه مؤمن»؛ شگفتی زمین‌شناسی

کوه نمکی «خواجه مؤمن» در منطقه «واسع»، یکی از بزرگ‌ترین گنبد‌های نمکی جهان به شمار می‌رود. این کوه 1334 متر ارتفاع دارد و حتی از فضا نیز قابل مشاهده است. طول این توده عظیم نمکی بیش از 8 کیلومتر است و دیواره‌های نمکی آن در برخی نقاط تا 500 متر ارتفاع دارند.

درون این کوه، غارهایی با استالاکمیت‌ها و استالاکتیت‌های نمکی وجود دارد و طولانی‌ترین غار آن حدود 350 متر امتداد یافته است. همچنین 163 چشمه آب شور در اطراف آن جریان دارد.

محوطه باستانی «زال زر»

در 20 کیلومتری شمال منطقه «خاولینگ»، محوطه تاریخی «زال زر» قرار دارد که یکی از مهم‌ترین سکونتگاه‌های باستانی تاجیکستان محسوب می‌شود.

این شهر باستانی با وسعت 15 هکتار، از قرن اول تا هشتم میلادی مسکونی بوده و آثار به‌جا مانده از آن اطلاعات ارزشمندی درباره زندگی اقوام باستانی منطقه ارائه می‌دهد.

کولدره و سواده؛ قدیمی‌ترین سکونتگاه انسان در آسیای مرکزی

منطقه «کولدره» در خاوه‌لینگ، به‌عنوان قدیمی‌ترین محل سکونت انسان اولیه در آسیای مرکزی شناخته می‌شود و قدمت آن به حدود یک میلیون سال می‌رسد.

کاوش‌های باستان‌شناسی در دهه 1980 به سرپرستی «وادیم ران‌اف»، دکترای علوم تاریخ، منجر به کشف ابزارهای سنگی و لایه‌های باستانی ارزشمندی شد که اکنون در موزه منطقه نگهداری می‌شوند.

اهمیت منطقه «خاناکه سواده» برای علم تاریخ نیز کمتر از دیگر محوطه‌های باستانی نیست. این منطقه در دهستان «سر آسیاب» و در فاصله 15 کیلومتری مرکز شهرستان قرار دارد.

آثار کشف‌شده در این محل و همچنین در منطقه «کولدره»، شامل ابزارهای سنگی هستند که به‌عنوان شواهد مهمی از دوران پارینه‌سنگی شناخته می‌شوند.

این یافته‌های منحصر به فرد امروزه با دقت در موزه تاریخ و مردم‌شناسی شهرستان نگهداری می‌شوند و گواه زنده‌ای هستند بر این واقعیت که سرزمین خاوه‌لینگ یکی از خاستگاه‌های اولیه تمدن بشری بوده است.

موزه-ذخیره‌گاه «واسع»

در فاصله چهار کیلومتری خاوه‌لینگ، موزه - ذخیره‌گاه «واسع» قرار دارد که در سال 1988 تأسیس شده و در سال 2019 به ساختمانی جدید و مدرن منتقل شده است.

این مجموعه موزه‌ای با وسعت 3.5 هکتار، شامل باغ و مهمان‌سرا نیز می‌شود و به یاد و خاطره «واسع»، زاده این منطقه و رهبر قیام دهقانی سال 1885 اختصاص یافته است.

در ورودی مجموعه، تندیس شش‌متری واسع نصب شده که بیانگر جایگاه و اهمیت او در تاریخ و هویت مردم تاجیک است.

مجموعه این موزه نزدیک به 1900 اثر را در خود جای داده است که شامل وسایل شخصی خانواده این قهرمان، نسخه‌های خطی قدیمی، اشیای مسی و سنگی، و همچنین اسناد مربوط به تاریخ جنبش‌های انقلابی می‌شود. این بخش‌های نمایشگاهی به‌طور مفصل به تحولات سیاسی و اقتصادی منطقه در گذار از قرن نوزدهم به بیستم می‌پردازد و همچنین مجموعه‌ای غنی از هنرهای کاربردی و تزئینی را ارائه می‌دهد؛ از آثار عتیقه استادکاران گذشته گرفته تا ساخته‌های هنرمندان معاصر خاوه‌لینگ.

آرامگاه «امام عسکری»: زیارتگاهی در ارتفاعات

در منطقه کوهستانی «لنگرده» در شهرستان «شمس‌الدین شاهین»، آرامگاه «حضرت امام عسکری» قرار دارد که یکی از زیارتگاه‌های مهم اسلامی در تاجیکستان به شمار می‌رود.

این آرامگاه در ارتفاع حدود 3000 تا 3500 متری از سطح دریا واقع شده و هر سال هزاران زائر و گردشگر مذهبی را به خود جذب می‌کند.

<https://asiaplus.news/2026/05/18/neizvedannyj-hatlon-maloizvestnye-sokrovishha-yuzhnogo-tadzhikistana/>

برگزاری نشست روسای کمیسیون بین‌دولتی همکاری اقتصادی تاجیکستان و روسیه

خبرگزاری خاور: نشست روسای کمیسیون بین‌دولتی همکاری اقتصادی جمهوری تاجیکستان و فدراسیون روسیه با حضور قاهر رسول‌زاده، نخست‌وزیر جمهوری تاجیکستان، مرات خوشنولین، معاون نخست‌وزیر دولت روسیه، و رستم مینیخانوف، رئیس جمهوری تاتارستان، در شهر کازان، فدراسیون روسیه، برگزار شد.

موضوعات اصلی این نشست شامل بررسی وضعیت فعلی و چشم‌انداز همکاری‌های بین‌دولتی در زمینه‌های تجارت، سرمایه‌گذاری، بانکداری، انرژی، صنعت، کشاورزی، آموزش و فرهنگ بود.

در جریان این نشست تأکید شد که بر پایه احترام متقابل و اراده سیاسی سران دو کشور متحد و شریک استراتژیک، روابط دوجانبه در فضایی سودمند برای هر دو طرف در حال توسعه است. همچنین اشاره شد که در سال ۲۰۲۵، حجم گردش مالی مشترک تجاری به ۲.۴ میلیارد دلار رسیده و روند مثبت آن در سال ۲۰۲۶ نیز ادامه داشته، به طوری که حجم تجارت از ژانویه تا مارس ۲۰۲۶ درصد افزایش یافته است.

در عین حال، خاطر نشان شد که اولویت به اجرای مؤثر برنامه عملیاتی برای افزایش حجم تجارت در سال‌های ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰ داده خواهد شد. طرفین همچنین بر آمادگی خود برای گسترش بیشتر همکاری و استفاده بهینه از فرصت‌ها و منابع موجود تأکید کردند و سایر مسائل مورد علاقه متقابل نیز مورد بحث قرار گرفت.

در همان روز، قاهر رسول‌زاده در هفدهمین همایش اقتصادی بین‌المللی «روسیه - جهان اسلام: کازان ۲۰۲۶» شرکت و سخنرانی کرد. نخست وزیر تاجیکستان در سخنرانی خود تصریح کرد که فدراسیون روسیه همچنان یک شریک استراتژیک قابل اعتماد برای تاجیکستان است و همکاری دو کشور در همه حوزه‌ها در حال توسعه است. و با اشاره به اقدامات دولت تاجیکستان برای توسعه بخش‌های اجتماعی-اقتصادی، یادآور شد که به لطف این اقدامات، رشد تولید ناخالص داخلی کشور تا پایان سال ۲۰۲۵ بیش از ۸ درصد حفظ شده است. در چارچوب اجرای استراتژی توسعه ملی تا سال ۲۰۳۰، تاجیکستان استقلال انرژی خود را به طور قابل توجهی تقویت کرده و سرعت صنعتی شدن را افزایش داده است.

همچنین تأکید شد که گردشگری یکی از حوزه‌های اولویت‌دار اقتصاد تاجیکستان است و توجه ویژه‌ای به توسعه آن می‌شود. قرار گرفتن تاجیکستان در بین ده کشور برتر امیدوارکننده برای گردشگری زیست‌محیطی و معرفی رژیم بدون ویزا برای بیش از ۱۰۰ کشور، امکان افزایش ۲۰ درصدی تعداد گردشگران بازدیدکننده تا سال ۲۰۲۵ را فراهم کرده است.

در پایان، اشاره شد که تاجیکستان علاقه‌مند به تقویت همکاری با روسیه، از جمله جمهوری تاتارستان، در زمینه‌های مهندسی مکانیک، پتروشیمی و دیجیتال‌سازی است.

<https://khovar.tj/2026/05/mulo-oti-ro-baroni-komissiyai-bajni-ukumat-oid-ba-amkorii-i-tisod-bajni-to-ikiston-va-rusiya-barguzor-shud/>

امکان کسب میلیون‌ها دلار از پروژه‌های کربن در تاجیکستان

آسیا پلاس: ایجاد یک بازار کربن می‌تواند به ابزاری مؤثر برای تاجیکستان در جذب سرمایه‌گذاری و توسعه مشارکت در ابتکارات بین‌المللی تبدیل شود.

در چارچوب چالش‌های جهانی مرتبط با تغییرات اقلیمی و نیاز به سازگاری با آثار آن، ایده ایجاد بازار کربن در تاجیکستان اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. این کشور با مشکلات زیست‌محیطی و اقتصادی متعددی روبه‌روست، از جمله ذوب شدن یخچال‌های طبیعی و کمبود منابع آب. معرفی بازار کربن می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری بین‌المللی و توسعه پروژه‌های زیست‌محیطی پایدار، مانند انرژی تجدیدپذیر و اکوتوریسم، کمک کند.

بازار کربن: فرصتی واقعی برای تاجیکستان

جذب سرمایه از طریق بازارهای کربن می‌تواند مشارکت تاجیکستان در ابتکارات بین‌المللی، مانند برنامه انرژی سبز سازمان ملل یا پروژه‌های بانک توسعه آسیا، را تسهیل کند. حمایت فعال سازمان‌های بین‌المللی می‌تواند اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش داده و اجرای موفقیت‌آمیز بازار کربن را ممکن سازد.

با این حال، ایجاد چنین بازاری با چالش‌هایی همراه است. وضعیت اقتصادی تاجیکستان نیازمند منابع مالی قابل توجه برای پروژه‌های اقلیمی است که مجموعاً بالغ بر ۹۶ میلیارد دلار برآورد می‌شود. طبق گزارش ملی درباره تغییرات اقلیمی و توسعه کشور، برای اجرای سناریوی استراتژیک توسعه اقتصاد سبز، لازم است در سال‌های ۲۰۲۵-۲۰۳۰ مبلغ ۳۴ میلیارد دلار و در دهه‌های ۲۰۳۱-۲۰۵۰ مبلغ اضافی ۴۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری شود. این ارقام توانایی کشور برای پوشش هزینه‌ها به صورت مستقل را زیر سؤال می‌برد و موفقیت بازار کربن را وابسته به کمک‌های خارجی می‌سازد.

علاوه بر این، یک بازار کربن کارآمد نیازمند توسعه زیرساخت‌ها و چارچوب قانونی شامل سیستم صدور گواهینامه اعتبار کربن است که تاجیکستان هنوز فاقد آن می‌باشد. انتقادات فعالان محیط زیست درباره تأثیر نیروگاه‌های بزرگ برق‌آبی نیز باید در طراحی بازار در نظر گرفته شود.

اظهارات مقامات و کارشناسان

در جریان کنفرانس اقلیمی COP29 در باکو (۲۰۲۴)، دلیر جمعه، وزیر انرژی و منابع آب تاجیکستان، بر ضرورت افزایش بودجه اقلیمی برای کشورهای در حال توسعه تأکید کرد و گفت: «اگرچه تصمیم برای افزایش کمک مالی تا ۳۰۰ میلیارد دلار تا سال ۲۰۳۵ مناسب بود، اما کافی نیست.»

اکرام ممدوف، رئیس گروه جوانان حفاظت از محیط زیست، افزود: «این مبلغ هنوز برای اجرای مؤثر و عادلانه اقدامات سازگاری و کاهش انتشار در کشورهایی که با سخت‌ترین شرایط مواجه هستند، کافی نیست.»

وادیم نی، رئیس صندوق اجتماعی و زیست‌محیطی قزاقستان، اشاره کرد که ایجاد بازار کربن مستلزم تعیین سهمیه انتشار در سطح بنگاه‌ها است و این امر نیازمند حضور شرکت‌های بزرگ است، از جمله تالکو، نیروگاه‌های حرارتی دوشنبه و چند شرکت صنعتی دیگر.

معظمه برهاناوا، دکترای زیست‌شناسی و مدیر بنیاد «مرکز دستگیری»، توضیح داد که اعتبارات کربن می‌تواند انتشار گازهای گلخانه‌ای را کنترل کرده و کاهش تغییرات اقلیمی را مقرون‌به‌صرفه سازد. هر نهاد دولتی سهمیه مشخصی برای انتشار گازهای گلخانه‌ای دریافت کرده و این سهمیه‌ها بین شرکت‌ها توزیع می‌شوند.

با وجود این، تاجیکستان هنوز فاقد سیستم نظارت، گزارش‌دهی و تأیید انتشار CO₂ است و شرکت‌ها تنها می‌توانند با استفاده از استانداردهای ISO 14064 و استاندارد طلایی، اعتبار کربن خود را از پروژه‌های برق‌آبی

بین‌المللی محاسبه و فروش کنند. احتمال تصویب اولین قوانین تنظیم‌کننده CO₂ در سال‌های ۲۰۲۵-۲۰۲۶ وجود دارد.

پتانسیل پروژه‌ها

فروش اعتبار کربن برای نیروگاه برق‌آبی راغون و کارخانه سیمان «هواکسین» امکان‌پذیر است. پروژه‌های جنگلداری نیز می‌توانند سهم قابل توجهی در بازار کربن داشته باشند؛ هر درخت سالانه بین ۲۱.۷۷ تا ۳۱.۵ کیلوگرم CO₂ را جبران می‌کند و برای جبران یک تن CO₂، به ۳۱ تا ۴۶ درخت نیاز است.

مزایا و چالش‌ها

ایجاد بازار کربن می‌تواند فرصت‌های سرمایه‌گذاری بین‌المللی، بهبود وضعیت زیست‌محیطی، ایجاد شغل و تنوع‌بخشی به بازار انرژی را فراهم کند. تاجیکستان با منابع انرژی تجدیدپذیر، به ویژه برق‌آبی، ظرفیت بالایی برای تولید اعتبار کربن دارد.

با این حال، کمبود متخصصان فنی، فقدان ابزارهای مالی و زیرساخت‌های نظارت، نبود چارچوب قانونی و ادامه استفاده از زغال‌سنگ، از جمله چالش‌های اصلی است. ادامه مصرف زغال‌سنگ می‌تواند باعث انتشار ترکیبات سمی و خطرات بهداشتی شود.

درس‌هایی از تجربه سایر کشورها

کشورهایی مانند قزاقستان، قرقیزستان و ازبکستان می‌توانند الگویی برای تاجیکستان باشند. قزاقستان در انرژی خورشیدی و بادی سرمایه‌گذاری کرده، قرقیزستان بر کشاورزی پایدار و مدیریت آب تمرکز دارد و ازبکستان پروژه‌های اکوتوریسم و اقتصاد سبز را توسعه می‌دهد. ویتنام و اندونزی نیز نمونه‌های موفق در بازارهای کربن بین‌المللی هستند. ایجاد بازار کربن در تاجیکستان می‌تواند نقطه عطفی در مسیر توسعه پایدار و جذب سرمایه‌گذاری بین‌المللی باشد، اما موفقیت آن نیازمند زیرساخت‌های قوی، چارچوب قانونی، توسعه سهمیه‌بندی شرکت‌ها و همکاری با شرکای بین‌المللی است. کارشناسان هشدار می‌دهند که بدون این اقدامات، بازار کربن ممکن است به فرصتی تحقق‌نیافته تبدیل شود.

<https://asiaplus.news/2026/05/16/dengi-iz-vozduha-kak-tadzhikistanu-zarabotat-milliony-na-uglerodnyh-proektah/>

دوشنبه میزبان اولین همایش بین‌المللی صنایع غذایی تاجیکستان ۲۰۲۶

خبرگزاری خاور: اولین همایش و نمایشگاه بین‌المللی صنایع غذایی تاجیکستان-۲۰۲۶ (Food Industry

Forum of Tajikistan-2026) در تاریخ ۲۰ و ۲۱ اوت ۲۰۲۶ در شهر دوشنبه برگزار خواهد شد.

همزمان، وبسایت رسمی این همایش به آدرس <https://foodindustry.tj> فعال شده است.

این رویداد با حمایت دولت جمهوری تاجیکستان و همکاری شرکای بین‌المللی و داخلی برگزار می‌شود و به توسعه صنایع غذایی، جذب سرمایه‌گذاری، ارائه فناوری‌های مدرن، تبادل تجربیات بین‌المللی و گسترش همکاری‌های تجاری اختصاص دارد.

در همایش بین‌المللی صنایع غذایی، شرکت‌های صنعتی، صادرکنندگان، سرمایه‌گذاران و نمایندگان تجاری از کشورهای مختلف حضور خواهند داشت. ثبت‌نام برای افراد مدعو و شرکت‌کنندگان، از جمله هیئت‌های رسمی، از طریق وبسایت رسمی همایش امکان‌پذیر است.

<https://khovar.tj/2026/05/dushanbe-mo-i-avgust-mizboni-food-industry-forum-of-tajikistan-2026-megardad/>

وابستگی بیشتر آسیای مرکزی به واردات مواد غذایی تا سال ۲۰۳۴

آسیا پلاس: سازمان خواربار و کشاورزی سازمان ملل متحد (فائو) پیش‌بینی کرده است که کشورهای اروپایی و آسیای مرکزی در ده سال آینده محصولات کشاورزی بیشتری تولید خواهند کرد، اما این رشد متوسط خواهد بود و آسیای مرکزی به واردات مواد غذایی وابستگی بیشتری پیدا خواهد کرد.

طبق گزارش منطقه‌ای فائو درباره پیش‌بینی‌های میان‌مدت برای اروپا و آسیای مرکزی (۲۰۲۵-۲۰۳۴)، کسری تجاری در محصولات کشاورزی این منطقه تا سال ۲۰۳۴ تقریباً سه برابر خواهد شد. واردات سالانه تقریباً ۳ درصد رشد خواهد کرد، در حالی که صادرات حدود ۱ درصد کاهش می‌یابد.

تقاضا برای محصولات غذایی، از جمله گوشت، لبنیات، گندم و ماهی، در آسیای مرکزی افزایش خواهد یافت. پیش‌بینی شده است که واردات گندم سالانه ۲.۶ درصد، طیور ۲.۵ درصد، گوشت گاو ۳.۹ درصد، پنیر ۲.۵ درصد، پودر شیر بدون چربی ۴.۶ درصد و کره ۱.۸ درصد رشد کند.

ارزش خالص تولیدات کشاورزی و شیلات در این منطقه از ۴۵۸.۶ میلیارد دلار در سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۴ به ۴۹۴.۴ میلیارد دلار تا سال ۲۰۳۴ افزایش خواهد یافت. جمعیت آسیای مرکزی نیز تا سال ۲۰۳۴، ۱۴.۵ درصد رشد خواهد کرد، در حالی که جمعیت اروپا در همین دوره ۱.۱ درصد کاهش می‌یابد. سهم جمعیت شهری در آسیای مرکزی به ۵۷ درصد خواهد رسید.

فائو انتظار دارد سرانه تولید ناخالص داخلی در آسیای مرکزی سالانه ۲.۳ درصد افزایش یابد و متوسط رشد سرانه تولید ناخالص داخلی برای کل منطقه اروپا و آسیای مرکزی ۱.۵ درصد باشد. پیش‌بینی شده است که تا سال ۲۰۳۴، سرانه تولید ناخالص داخلی در آسیای مرکزی به ۶۸۳۸ دلار، در اروپای شرقی به ۱۷۳۲۶ دلار و در اروپای غربی به ۴۸۱۱۸ دلار برسد.

مصرف پروتئین در آسیای مرکزی تا سال ۲۰۳۴، ۱۰.۴ درصد افزایش خواهد یافت و کالری حاصل از محصولات حیوانی ۱۶ درصد رشد می‌کند. بیش از دو سوم این افزایش مربوط به گوشت پرندگان خواهد بود. پیش‌بینی می‌شود مصرف گوشت در این منطقه به حدود ۳۰ کیلوگرم به ازای هر نفر در سال برسد، در حالی که این رقم در اروپای شرقی ۴۹ کیلوگرم و در اروپای غربی ۵۱ کیلوگرم خواهد بود. مصرف ماهی نیز تقریباً ۱۴ درصد افزایش می‌یابد و تا سال ۲۰۳۴، به حدود یک سوم میانگین جهانی خواهد رسید.

گزارش فائو نشان می‌دهد که نسبت افراد با ناامنی غذایی متوسط یا شدید در آسیای مرکزی بیشتر از اروپا است. این وضعیت در دوران همه‌گیری کرونا افزایش یافته و اگرچه در سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۳ بهبود یافته است، اما هنوز بالاتر از سطح قبل از همه‌گیری است.

فائو همچنین تأکید کرده است که در کشورهایی که مردم بخش بیشتری از درآمد خود را صرف غذا می‌کنند، افزایش قیمت مواد غذایی تأثیر شدیدتری خواهد داشت. برای مثال، هزینه‌های غذا در بریتانیا حدود ۶ درصد از درآمد، در اتحادیه اروپا حدود ۱۰ درصد، در ترکیه تقریباً ۱۵ درصد و در بسیاری از کشورهای آسیای مرکزی بیشتر است.

سهم کشاورزی، جنگلداری و شیلات در اقتصاد آسیای مرکزی حدود ۷ درصد است، در حالی که در اتحادیه اروپا این رقم کمتر از ۲ درصد می‌باشد.

این گزارش عوامل عدم قطعیت در منطقه را شامل جنگ در اوکراین، پیچیدگی فزاینده تجارت بین‌المللی، چالش‌های اقلیمی و افزایش تقاضا برای تولید پایدار عنوان کرده است.

<https://asiaplus.news/2026/05/18/k-2035-godu-czentralnaya-aziya-budet-bolshe-zaviset-ot-importa-prodovolstviya/>

افزایش ۵.۸ درصدی حجم کل حمل و نقل بین تاجیکستان و قزاقستان

خبرگزاری خاور: در چهار ماه اول سال ۲۰۲۶، روند مثبتی در حمل و نقل جاده‌ای بین تاجیکستان و قزاقستان مشاهده شد؛ به طوری که حجم کل حمل و نقل ۵.۸ درصد و تعداد وسایل نقلیه ۱۷.۹ درصد نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۵ افزایش یافت.

این موضوع در دیدار عظیم ابراهیم، وزیر نقلیات تاجیکستان، با نورلان سانرابایف، وزیر حمل و نقل قزاقستان، در حاشیه هجدهمین نشست کمیسیون بین‌دولتی TRACECA در آستانه مورد تأکید قرار گرفت.

طرفین در این دیدار درباره توسعه بیشتر همکاری‌های دو کشور در بخش حمل و نقل گفتگو کردند. وزیر نقلیات تاجیکستان تأکید کرد که کشورش به توسعه همکاری‌های حمل و نقل با قزاقستان به عنوان یکی از شرکای کلیدی منطقه اهمیت زیادی می‌دهد.

همچنین اعلام شد که رشد حمل و نقل ریلی و ترانزیتی از طریق خاک قزاقستان افزایش یافته است. در سال ۲۰۲۵، حجم کل حمل و نقل ریلی به بیش از ۵.۶ میلیون تن رسید که بیش از ۶۲۱ هزار تن افزایش نسبت به سال ۲۰۲۴ داشته است.

وزرا توافق کردند که توسعه کریدورهای حمل و نقل بین‌المللی، ساده‌سازی رویه‌های ترانزیت، دیجیتالی کردن خدمات حمل و نقل و افزایش ظرفیت زیرساخت‌های مرتبط بین دو کشور از اولویت‌های همکاری مشترک خواهد بود.

<https://khover.tj/2026/05/a-mi-umumii-amlu-na-l-bajni-to-ikiston-va-azo-iston-5-8-foiz-afzudaast/>

شرکت نمایندگان تاجیکستان در همایش جهانی شهرها در باکو

خبرگزاری خاور: همایش جهانی شهرها در باکو، آذربایجان برگزار شد و هیئت تاجیکستان با ریاست نظام میرزازاده، رئیس کمیته معماری و ساخت و ساز وابسته به دولت جمهوری تاجیکستان، در آن حضور یافت.

این همایش به موضوعاتی همچون توسعه پایدار شهرها، اجرای دستور کار جدید شهری، توسعه زیرساخت‌های شهری، بهره‌گیری از فناوری‌های مدرن و دیجیتالی شدن بخش برنامه‌ریزی شهری اختصاص داشت و به عنوان بستری مهم برای تبادل تجربه و گسترش همکاری‌های بین‌المللی ارزیابی شد.

در چارچوب این همایش، نظام میرزازاده گزارش مفصلی از دستاوردهای جمهوری تاجیکستان در زمینه برنامه‌ریزی شهری، ساخت و ساز و ایجاد زیرساخت‌های مدرن ارائه داد. وی تأکید کرد که در طول سال‌های استقلال، این بخش حیاتی با اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های ویژه، به پیشرفت‌های چشمگیری دست یافته است.

همزمان، کلیپ ویدیویی «دوشنبه - مروارید شرق» به شرکت‌کنندگان نمایش داده شد که دستاوردهای تاجیکستان در معماری، ساخت و ساز و توسعه شهری، از جمله ساخت تأسیسات مهم دولتی و اجتماعی و روند سریع توسعه شهر دوشنبه را به تصویر می‌کشد.

نمایندگان حاضر در همایش همچنین درباره مسائل توسعه شهری، بهره‌گیری از تجربیات مدرن و تقویت همکاری‌های بین‌المللی در حوزه معماری و ساخت و ساز به بحث و تبادل نظر پرداختند و علاقه خود را به گسترش این همکاری‌ها ابراز کردند.

<https://khover.tj/2026/05/namoyandagoni-to-ikiston-dar-forumi-umumi-a-onii-shar-o-dar-boku-ishtirok-namudand/>

تهیه شده در بخش اقتصادی سفارت جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان